

Gazetecilik Yıllarında Bülent Ecevit ve Anti-Komünizm (1950-1961)

Bülent Ecevit and Anti-Communism During His Journalism Years (1950-1961)

Ferit Salim SANLI*

Öz

Bülent Ecevit 1950'li yıllarda gazetecilik yapmak suretiyle Türk fikir ve siyasi hayatına dâhil olmuş ve bu zaman diliminde CHP'de aktif siyasete girmiştir. Soğuk Savaş'ın hâkim olduğu, Türkiye'nin de NATO'ya dâhil olarak tarafını belli ettiği bu dönemde Ecevit de komünizm meselesi üzerine mesai harcamış ve yazılarında bu hususa mebzul miktarda yer vermiştir. Ecevit Sovyetlerin komünizmi, dünya ve Türkiye üzerindeki emelleri noktasında vasita olarak kullandığını düşünmektedir. Ayrıca ona göre komünizm Batı kültür ve medeniyetinin değerleri karşısında bir sorun olarak da değerlendirilmelidir. Amerika öncülüğünde "hür dünya" olarak nitelendirilen kutbun sözcülüğünü üstlenen Ecevit, komünizmle mücadelede demokrasinin en az askerî tedbirler kadar önemli olduğunu ileri sürerken; komünizmin teveccüh görmesine sebep olabilecek zeminin bertaraf edilmesi amacıyla devletin vatandaşın sosyal adaletini ve refahını sağlaması gerektiği kanaatini taşımıştır. Gazetecilik sürecinde CHP'li kimliğini her daim muhafaza eden Ecevit, komünizmle mücadele hususunda Demokrat Parti'yi eleştirirken, DP'ye yönelik demokrasi temelli tenkitlerinde Sovyetler Birliği /demir perde/komünizm analogilerine de müracaat etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ecevit, Komünizm, NATO, Sovyetler, Demokrasi.

Abstract

Bülent Ecevit was involved in Turkish intellectual and political life by working as a journalist in the 1950s, and he also entered active politics in the CHP during this time period. In this period, when the Cold War dominated and Turkey showed its side by being included in NATO, Ecevit also spent a lot of time on the issue of communism and gave ample coverage to this issue in his writings. Ecevit, who sees communism as a means for the Soviets' ambitions in Turkey and the world, and thinks that this will create a security threat, argued that the Soviets have ambitions on Turkey and that they use communism as an instrumental in this way. Ecevit also evaluated communism as a problem against the values of Western culture and civilization. Ecevit, who undertook the spokespersonship of the pole described as the "free world" under the leadership of the United States against communism, believed that democracy is as important as military measures in the fight against communism, and that the state should provide social justice and welfare to the citizens in order to eliminate the ground that may cause communism to be favored. Ecevit, who always preserved his CHP identity, used the analogy of the Soviets/Iron curtain/communism in his criticisms of the DP, while criticizing the Democrat Party in the struggle against communism.

Key Words: Ecevit, Communism, NATO, Soviet Union, Democracy.

Makale Geliş Tarihi: 07.05.2021. Makale Kabul Tarihi: 19.11.2021.

* Arş. Gör. Dr., Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, E-mail: feritsalimsanli@gmail.com, OCID ID: 0000-0001-9010-5620.

görsel

Akademik
Bakış

131

Cilt 15
Sayı 29
Kış 2021

Giriş

Türk siyasi tarihinin başat aktörlerinden Bülent Ecevit, Türkiye’de sol politikanın mühim simalarından birisi olarak addedilmiştir. Ecevit’in politik hayatına bakıldığında ise fikrî/siyasi tutum itibarıyla yatay bir çizgisinin bulunduğunu söylemek oldukça zordur. Yüksel Taşkın Ecevit’in politik yaşamını özetlerken onu; 1950’li yıllarda DP iktidarı ve Adnan Menderes’e yönelttiği eleştirilerde kendini dışı vuran muhafazakâr bir Kemalist cumhuriyetçi, 27 Mayıs’tan sonra Kemalist devletçilik ve halkçılık ilkelerini 1961 Anayasası bağlamında yorumlayan “kalkıncı ve sosyal adaletçi”, 1970’lerde ise Kemalizm’in ve Anayasa’nın ilkesel sınırlarını kısmen aşan ve liberal kapitalist düzeni hedef alan bir politikacı olarak resmetmektedir. Taşkın’a göre Ecevit 1980’den sonra 12 Eylül rejiminin yarattığı düzeni eleştirirken, 90’larda, politik anlayışındaki muhalif tavır ve ideolojik gerçekliği kaybetmiş; siyasi çizgisini merkeze yerleştirirken statükocu bir zihniyeti temsil etmiştir.¹ Taşkın’ın kabaca özetlediği politik çizgiye bakıldığında Ecevit’in sol kimliği 60’lı ve 70’li yıllarda oluşmuştur. Buna mukabil makalede de izah edileceği üzere Ecevit’in 60’lı ve 70’li yıllarda temsil ettiği zihniyetin tezahürlerini 1950’li yıllardaki gazete yazılarında görmek mümkündür. Burada ilgi çekici olan nokta ise Ecevit’in “sol” olarak nitelendirilecek fikir ve politikaların altındaki anti-komünizm motivasyonunun gazetecilik döneminde oldukça belirgin olarak yer almasıdır.

Gazeteci ve fikir adamı Bülent Ecevit, yazılarında “aşırı sağ ve aşırı sol” ifadelerini sıklıkla kullanmış ancak kendisini herhangi bir şekilde sağda yahut solda tanımlamamıştı. Zaten onun güçlü bir aidiyetle bağlı olduğu CHP de bu yıllarda kendisini solda tanımlamıyordu. CHP 1965 seçimleri öncesinde “Ortanın Solu” politikasını resmen dile getirecekti. Süleyman Demirel önderliğinde AP, “Ortanın Solu, Moskova’nın Yolu” sloganıyla CHP’yi komünizme kaymakla itham ederken; İsmet İnönü “ortanın solunda bir anlayış, memleketi komünizme, faşizme götürmeyecek tek anlayıştır” diyerek bu politikanın “komünizmin akıllı düşmanı” olduğunu iddia etmişti.²

Ortanın Solu politikasının belirlenmesinden sonra CHP içerisinde Bülent Ecevit ve Turhan Feyzioğlu ön plana çıkmış ancak 1966 CHP kurultayından sonra Bülent Ecevit Genel Sekreter olurken başlangıçta Ortanın Solu politikasının en ateşli savunucularından birisi olan Turhan Feyzioğlu ile arkadaşları partideki değişime muhalefet ederek istifa etmişti.³ Böylece bu politikanın yıldızı da Bülent Ecevit olacaktı. Ortanın Solu politikası Türkiye’de sağ tarafından “komünizme” sempatik görünmekle telakki edilirken, aşırı solu temsil eden gruplar tarafından “sağcılıkla” itham edilecekti. Mesela Proleter Devrimci Aydınlik grubu Ecevit’i “sağ gerici parlamentarist” olarak görüyor ve Sağ Kemalizmde konum-

- 1 Mustafa Çolak, *Bülent Ecevit: Karaoğlan*, 3.B.İletişim Yayınları, İstanbul 2020, s.23-24.
- 2 Nermin Abadan Unat, *Anayasa Hukuku ve Siyasal Bilimler Açısından 1965 Seçimleri Tahlihi*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara 1966, s. 158-159-177.
- 3 Tanıl Bora, *Cereyanlar: Türkiye’de Siyasi İdeolojiler*, 2.B. İletişim Yayınları, İstanbul 2017, s.579.

Gazi

landırıyordu.⁴ Aşırı sol Ecevit'i "solu yumuşatmak, sosyalizme akan Türkiye'yi sağa çekmek, solculuk kisvesi altında 'devrim, emek, Kürt düşmanlığı yapmak' ve uyanış içindeki işçi sınıfının "gözüne perde çekmek" ile suçladı. Onlara göre, Ecevit Marksist fikir ve yöntemlerinden ilham alarak gerçek solu tahrif eden bir politikacıydı ve "göz boyacılığı yaparak," sol adına kitleleri yanına çekmiş böylece sosyalizmin halk desteğini zayıflatmıştı.⁵ Ecevit ise Ortanın Solu politikasını "Batılı manada demokratik" olma hedefiyle izah ederken, Türkiye'nin, Sovyet, Çin, Arap ve batı tipi olmak üzere dört taraftan "sol basıncı" ile muhatap kaldığını, Batı'dan gelen sol basıncın "Avrupa tipi sosyal demokrasiye" işaret ettiğini ve bu politikanın Ortanın Solu olarak nitelendirildiğini ifade etmişti. Ecevit'e göre bu politika Türkiye'yi diğer basınçlardan koruyacaktı.⁶ Böylece Ortanın Solu hem sağın CHP üzerindeki ithamlarına hem de yeni doğmakta olan solun baskısına karşı bir koruma kalkanı oluyor, gelişmekte olan aşırı sol hareketlere karşı da "çare üretiyordu".⁷

Bu makale Ortanın Solu politikasının "solda olup olmadığı" ya da "temsil ettiği solun sahihliği/derecesi" üzerine odaklanmayacaktır. Bununla birlikte makalede, komünizme/aşırı sola kalkan olarak nitelendirilen Ortanın Solu politikasının anti/gayrı komünizminin, 1950'li yıllarda Ecevit'in fikrî hayatını temsil eden gazetecilik dönemindeki yazılarında izlerine rastlanılacaktır. Tespit edildiği kadarıyla Ecevit'in 1950'den 1961'e kadar süregelen gazetecilik hayatının belirli bir tema üzerinde topyekûn olarak ilk kez değerlendirildiği bu makalede⁸, Ecevit'in hem iç/dış güvenlik sebebiyle, hem sosyo-ekonomik sebeplerle hem de insan hakları/hürriyet eksenli fikirleri münasebetiyle komünizmle ciddi bir mücadele gösterdiği görülecektir. Makalenin sonuç bölümünde ise bu mücadelenin dinamikleri üzerinde durulmaya çalışılırken, Ecevit'in fikirlerinin Türkiye'de Soğuk Savaş dönemi ve komünizm üzerine Türk sağından farklı kılan özellikleri vurgulanmaya çalışılacaktır.

Gazetecilik Döneminde Bülent Ecevit ve Fikirleri

Bülent Ecevit İlmîye sınıfından tevarüs eden bir sülaleden gelmektedir ve iki dönem CHP'den milletvekili seçilen bir baba ile ressam bir annenin çocuğu ola-

4 Özgür Mutlu Ulus, *Türkiye'de Sol ve Ordu (1960-1971)*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2016, s. 256. O dönemde Ecevit'i sağcı itham eden bir eser olarak bkz. Remzi Şahin, *Demokratik Sol ve Çağdaş Sağcı Ecevit*, Eser Matbaası, Ankara 1975.

5 Çolak, a.g.e, s.162.

6 Bülent Ecevit, *Ortanın Solu*, Kim Yayınları, İstanbul 1966, s.27.

7 Yunus Emre, *CHP, Sosyal Demokrasi ve Sol: Türkiye'de Sosyal Demokrasinin Kuruluş Yılları (1960-1966)*, İletişim Yayınları, İstanbul 2013, s.217.

8 Ecevit 1950-1961 yılları arasında gazetecilik faaliyeti yürütmüştür. Bu dönemde "Ulus, Yeni Ulus, Halkçı, Son Havadis, Pazar Postası, Dünya, Bayram, Winston- Salem Journal, Turkish American News, Sunday Journal and Sentinel" gazetelerinde toplam 1417 adet köşe yazısı kaleme almıştır. www.ecevitvazilari.org adresinden söz konusu 1417 yazıya da ulaşmak mümkündür. Ecevit'in Forum başta olmak üzere dergi yazıları ise bu sitede bulunmamaktadır. Bu satırları yazan araştırmacı, gazete yazılarını temin etmede söz konusu siteden yararlanmıştır.

rak 1925'te doğmuştur. Yetiştığı kuşak itibarıyla “her ne pahasına olursa olsun rejimi koruma azmini” gösteren bir neslin temsilcisi olarak Ecevit'in⁹ gençliğinde babasının aksine siyasete fazla ilgi duymadığı buna karşın sanata edebiyata ve çeviriye alaka gösterdiği belirtilmektedir. Modernist/elit bir ailede yetişen ve Robert Kolejinde eğitim gören Ecevit'in sınıf arkadaşı Altemur Kılıç o dönemlerde Ecevit'in politika ile ilgilenmediğini, “sağ-sol nedir bilmediğini” hatta milliyetçi olduğu için sağa temayül gösterdiğini iddia eder.¹⁰ Ailesinin ise Ecevit'in şiiire olan ilgisinden mutsuz olduğu çünkü onun fennî bir bilim okumasını istedikleri belirtilirken, kendisinin buna yatkın olmamasından ötürü hukuk okumaya karar verdiğini ancak hukuka da ilgi gösteremediği için fakülteye 3 ay tahammül edebildiği zikredilir.¹¹ Ecevit'in kolej döneminde çeviri faaliyetlerine yoğunlaşması kendisinin Basın Yayın Genel Müdürlüğü'nde mütercim olarak çalışmasını sağlar.¹² Çalışma döneminde DTCF'de Filoloji okumaya başlayan Ecevit bu sefer de İngiltere'ye Basın Ataşesi olarak görevlendirilmesi üzerine eğitimini yarıda bırakır ve eşi Rahşan Ecevit ile Londra'ya taşınır. Ancak Londra'da da Sanat Tarihi ve Sanskritçe eğitimi alırken, Türkiye'ye dönme kararı almasıyla birlikte yükseköğretim süreci üçüncü kere yarıda kalır.¹³

Londra dönemi Ecevit için oldukça önemlidir. Ecevit'in Londra döneminde sosyo-ekonomik meselelere ve politikaya ilgi duymaya başladığını belirten yazarlar mevcuttur.¹⁴ Gazetecilik dönemindeki yazılarından anlaşıldığı üzere Ecevit'in dönemin İngiltere'sinden etkilenmiş olduğu muhakkak olsa da Gaytanoğlu'nun da belirttiği üzere politik hayata daha önceden ilgi duymaya başladığı düşünülebilir.¹⁵ Ayrıca Ecevit'in belirtilen aksine¹⁶ Türkiye'ye dönmeden önce de gazeteciliğe merakı olması kuvvetle muhtemeldir.

Ecevit 1950'nin sonlarına doğru Türkiye'ye döndükten sonra babasının aracılığıyla CHP'nin önde gelen politikacılarından Nihat Erim'in kontrolündeki Ulus gazetesinde çalışmaya başlar. Ecevit Ulus'a girdikten sonra tamamen iç ve dış politikanın merkezinde bulunmuş ve kendisini siyasi nitelikli kitaplara hasretmiştir.¹⁷ Orhan Koloğlu, biraz da gazetecilik perspektifiyle, gazetelerde sanata

9 A.g.e.s. 9-12

10 Çolak, a.g.e. s.36. Aşırı milliyetçi kimliğiyle maruf Kılıç'ın Ecevit için “sağa yakındı” iddiası oldukça ilgi çekicidir zira Ecevit ayrıca Kılıç'ın aracılığıyla dönemin meşhur Türkçü-Turancı dergisi Gökbörü'de, “Tuna” başlığında oldukça milliyetçi bir şiir yayınlamıştır. Bkz. Çolak,a.g.e.,s.51

11 Kayhan Sağlamer, *Ecevit Olayı: Bir Başbakanın Doğuşu*, Belge Yayınları, İstanbul 1974, s.111.

12 Gaytanoğlu, a.g.e.,s.102. Aynı dönem Basın Yayın Genel Müdürlüğünde Fransızca tercümanı olarak çalışan Çetin Altan, Ecevit için “bir gün Başbakan olacağı aklıma bile gelmezdi” demiştir. Bkz. Gaytanoğlu, a.g.e.s.106. Ecevit gazetecilik yıllarının ilk döneminde Çetin Altan ile birlikte o dönem CHP'nin sol kanadını temsil eden Cemil Sıtkı Barlas'ın Pazar Postası gazetesinde mizah köşesi çıkaracaktır. Bkz. Sağlamer, a.g.e.s.146.

13 Sağlamer, a.g.e.122. Üniversite diploması almasını tavsiye edenlere, “ne gerek var” diye cevap vermiştir. Bkz. Çolak, a.g.e.s.69.

14 Orhan Koloğlu, *Kim Bu Ecevit*, Boyut Kitapları, İstanbul 2001, s.87, Çolak, a.g.e.s.70.

15 Gaytanoğlu, a.g.e, s.109.

16 Sağlamer tam tersini iddia etmiştir. Bkz. Sağlamer, a.g.e. s. 170.

17 Gaytanoğlu, a.g.e, s.111

ve edebiyata dair yazıların “teferruat” sayıldığını, bundan ötürü o bölümlerde çalışanların bir gün siyasi yazı yazma tahayyülünde olduğunu dile getirir.¹⁸ Esasında bu dönemde Türkiye’de gazetecilikte köşe yazarları, yönetici elitin bir parçası olmalarını sağlıyor ve Türkiye’de politik zihniyet yapılarının oluşumunda önemli rol oynuyorlardı.¹⁹ Ecevit’in de gazeteciliğin ilk döneminde, fırsat buldukça, dış politika üzerine yazılar yazdığı müşahede edilecektir.

Ecevit’in çalışmakta olduğu Ulus gazetesi dönemin iktidarı DP tarafından kapatılırken, CHP’nin mallarına da aynı süreçte el konulmuştu. Ulus gazetesi önce “Yeni Ulus” daha sonra ise “Halkçı” ismi ile tekrar Nihat Erim tarafından neşredilirken, Ecevit hem köşe yazılarına devam etti hem de Nihat Erim’in Özel Kalem Müdürlüğü’nü yaptı.²⁰ Türkiye’de politik ortamın gerginleştiği bu dönemde mezkûr gazeteler Ecevit için siyaset okulu vazifesi görürken²¹, CHP’nin emvaline el konulmasını sindiremeyen Ecevit, eşi Rahşan Hanım ile birlikte CHP Çankaya Örgütü’ne katılarak aktif siyasete ilk adımını attı.²²

1954 seçimleri öncesinde DP ile CHP arasındaki ihtilaf büyürken 1954 seçimleri sonucunda DP’nin oylarını arttırarak tek başına iktidarını sürdürmesi CHP içinde önemli tartışmaları meydana getirmişti. Parti içerisinde “yeniden yapılanma” sesleri yükselirken Cemil Sait Barlas; partinin 27 yıllık iktidarının yükünü daha fazla taşıyamayacağını, tarihî vazifesini doldurduğunu, bundan ötürü kendisini feshetmesi gerektiğini savunuyordu. Parti içerisinde gelen çatlak sesler sonrasında sosyo-ekonomik meselelerde daha net bir istikamet çizilmesi için “Islahat Komisyonu” kurulurken, partinin “Ortanın Solu” politikasına gidecek yolunun ilk adımı atılıyordu.²³ O yıllarda parti içi reform taleplerine karşı muhafazakâr bir tutum takınsa da²⁴, bu süreç Ecevit’e oldukça tesir etmişti. Ecevit’in fikrî şekillenmesinde etkili olacak olan bir diğer önemli hadise ise, kendisinin de kurucularından birisi olduğu Forum Dergisi’nin yayın hayatına başlaması olmuştu.

Forum dergisinin kurucusu Aydın Yalçın, derginin ismini İngiltere’de fikir ve akademi hayatında yer alan münazara kültüründen mülhem aldıklarını söy-

18 Koloğlu, a.g.e., s.87.

19 Tanıl Bora- Levent Canteke, “ Köşe Yazarlığındaki Değişim ve Politik Düşünce Vasatı”, *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce 9: Dönemler ve Zihniyetler*, s. 879.

20 Sağlamer, a.g.e.,s.235

21 Gaytanoğlu,a.g.e.,s.116

22 Çolak, a.g.e, s.76

23 Hakkı Uyar, *Demokrat Parti İktidarında CHP 1950-1960*, Doğan Kitap Yayınları, İstanbul 2017, s.131-132.

24 “Cumhuriyet Halk Partisi, 2 Mayıs 1954 seçimlerinden ders alıp yolunu değiştirirse, belki iktidara gelmesi kolaylaşır. Fakat yolunu değiştiren bir CHP’den millete hayır gelmez. CHP çoğunluğa uymayacak, çoğunluk zamanla CHP’yi benimseyecektir...” Bkz. Ecevit, “Halktan Doğacak Altı Ok”, *Halkçı*, 5 Mayıs 1954. Ecevit İnönü’ye dair eleştiriler içinse şu cümleleri kullanmıştır: “Bu yenilgide suçun CHP’de olup olmadığı da belli değildir! Eğer CHP, propagandacıları, seçim mücadelesini hocaların köylerde camilere çıkmasından, parti propagandasını insan aldatmaktan başka bir şey saydırsa bu bir suç mudur? Eğer bu bir suçsa, CHP CHP. oldukça, her genel seçimde bu suççu tekrar tekrar işleyecek, böyle bir suç işlemeyi memlekete bir borç bilecektir.”. Bkz. Ecevit, “ CHP’de Liderlik”, *Halkçı*, 8 Mayıs 1954.

lemiştir.²⁵ Forum dergisinin ana kadrosunu yurt dışına okumaya giden aydınlar oluşturuyor ve bunlar kendisini Aydın Yalçın'ın ifadesiyle Meşrutiyet öncesi aydınları ile benzer bir ruh halinde görüyordu.²⁶ Mülkiyelilerin ağırlıkta olduğu Forum'u çıkaran grupta Bülent Ecevit de yer almış hatta ilk sayıyı önceden gören dört kişiden birisi olmuştu.²⁷ Forum dergisi, siyaseten tarafsız olmak iddiasında olsa da mutlak bir tarafsızlığı sergilememiştir.²⁸ Forum "topyekûn batılılaşma" taraftarı bir mecraydı ancak 19.yy reformcuları ve 30'lu yılların Kemalistlerinden farklıydılar. Zira Forum'un yayınlandığı dönemde topyekûn Batılılaşma aşırı modernizmi değil, Soğuk Savaş muvacehesinde Amerika/Batı Bloğuna sımsıkı eklemlemeyi ifade ediyordu. Bu noktada Forum mecrası Anglosakson liberalizmini ve Batı anti-komünizmini sahipleniyordu.²⁹ Derginin kırmızı çizgilerinden birisi "aşırı sağcı" ve "aşırı solcu" kimseleri dergiye yaklaştırmamaktı çünkü her iki akımı da totaliterlik olarak addediyorlardı.³⁰ Totalitarizmin o dönemde somut tezahürü ise dergi yazarları için "komünizmi" temsil eden "özürlüklerin yaşanmasının önünde engel teşkil eden" Sovyetler Birliği idi. "Hür dünyayı temsil eden" Batı dünyası ve liberal demokrasi anlayışı dergide sıklıkla övülürken mezkûr dünyanın öncüsü olarak addettikleri ABD ile ilişkilerin geliştirilmesi meselesi derginin sürekli gündeminde olmuştu.³¹ Atatürk'ün "muasır medeniyet" hedefi bu minvalde önemli bir referans teşkil ediyor ve Atatürk önderliğindeki Türkiye'nin "üçüncü dünya ülkelerinden" farklı bir modernleşme rotasında olduğu vurgulanıyordu.³² İktisadi olarak İngiltere'yi örnek alan, Keynesyen metoda dayalı planlı kalkınma modeli ve sosyal politika öneren Forum³³ bu yönüyle de Batıda revaçta olan ekonomik büyüme modeline eklemlemeyi amaçlıyordu.³⁴

Gazetecilik döneminde Ecevit'i şekillendiren en önemli hadiselerden bir diğeri ise Amerika'ya iki defa gitmesi olmuştu. İlk defa 1954 yılında Amerika'nın Winston-Salem şehrinde kalan, orada Winston-Salem Journal ile Sunday Journal and Sentinel'de çalışan Ecevit; 1957 yılında Rockefeller bursu ile ABD'de tekrar bulunurken, Harvard Üniversite bünyesinde sosyal psikoloji, Ortadoğu tarihi, Osmanlı tarihi üzerine dersler almıştı. Bunlar içerisinde en ilgi çekici olanı hiç kuşkusuz Henry Kissinger'den aldığı dış politika dersi olmuştu.³⁵ Ecevit Robert Koleji mezunu olması hasebiyle zaten Amerikan tipi bir tedrisattan geçmişti, ayrıca Amerika'ya sempatisi de bulunmaktaydı. Bununla birlikte Amerika'da bulun-

25 Diren Çakmak, *Forum Dergisi 1954-1960*, 4.B, Libra Yayınları, İstanbul 2014, s.95.

26 Kadir Dede, " Forum Dergisi", *Türkiye'nin 1950'li Yılları*, Haz. Mete Kaan Kaynar, İletişim Yayınları, İstanbul 2015, 454-555.

27 Çakmak, a.g.e, s.97-99.

28 Hamit Emrah Beriş, "Kemalist- Liberal Sentez Çabası: Forum Dergisi", *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce 7: Liberalizm*, s. 531.

29 Cangül Örnek, *Türkiye'nin Soğuk Savaş Düşünce Hayatı: Antikomünizm ve Amerikan Etkisi*, Can Yayınları, İstanbul 2015, s.282.

30 Çakmak, a.g.e.s.110.

31 Beriş, a.g.m, s.534.

32 Örnek, a.g.e.s. 284.

33 Tanıl Bora- Kerem Ünüvar, "50'li Yıllarda Türkiye'de Siyasi Düşünce Hayatı, *Türkiye'nin 1950'li Yılları*, s.175.

34 Beriş, a.g.m, s.539.

35 Çolak, a.g.e.s.78.

duğu iki ayrı dönem Ecevit'e yeni ufuklar açmıştı. Hakkında inceleme kalem alan Koloğlu bu bağlamda isabetli bir şekilde, Ecevit'in gazetecilik döneminde Amerikan politikalarına oldukça sempati besleyen ve herhangi bir "solcu" üslubu haiz olmayan yönüne işaret eder.³⁶ Ecevit'in 1957 yılındaki Amerika gezisinden sonra "komünizme karşı olduğu", "Batıyı özgürlüklerin kalkanı olarak görme" eğiliminin belirginleştiği tespiti³⁷ ise doğru görünmemektedir çünkü Ecevit, ileride tafsilatı irdeleneceği üzere, gazetecilik hayatının başından itibaren komünizme mesafeli olmuş ve "Batıyı özgürlüklerin kalkanı" görerek bunu yazılarına aksettirmiştir.

Ecevit ikinci Amerika macerasını, DP'nin 1957 yılında genel seçim yapma kararı almasından sonra yarıda keser. Ecevit CHP'den milletvekili olmak isterken, milletvekili olmak istemeyen Metin Toker ise İnönü'ye kendi yerine Ecevit'i önerir. Böylece Ecevit, Ankara'dan 13.sıra milletvekili adayı gösterilmek suretiyle seçime girerek milletvekili olur.³⁸ Ecevit'in milletvekili olmasında CHP'de siyaset yapmış bir babanın oğlu olması haricinde, bir siyaset okulu işlevi gören gazetecilik kariyeri, kendisine yurtdışı tecrübesi kazandıran dil hâkimiyeti, Erdal İnönü ile kurduğu samimiyet etkili olmuştur.³⁹ 1955'den sonra Ulus'un CHP Genel Sekreteri Kasım Gülek'in uhdesinde tekrar yayınlanmaya başladığı süreçte⁴⁰ kendisi gibi Robert Kolejli olan Kasım Gülek'in de, Ecevit'in siyasete girmesinde ve fikirlerini şekillendirmesinde müessir rolü bulunmaktadır.

Milletvekili olduğu süreçte Ecevit, meclis faaliyetlerinden ziyade gazete köşesinde ve 1957 seçimleri sonrasında CHP bünyesinde kurulan Araştırma Bürosu'nda etkin olarak çalıştı. Türkiye'de politik gerginliğin tırmandığı bu dönemde, Hürriyet Partisi CHP'ye katılmış ve Forum dergisi çevresi de CHP'ye katkı vermeye başlamıştı. Parti Meclis Üyelerinin üçte birini Forum çevresi teşkil ediyordu ve Araştırma Bürosu'nda oldukça etkindiler.⁴¹ Avrupalı bir liberalizmle Kemalizmin sentezi olarak yorumlanan büro, Keynesyen bir sosyal devlet anlayışını Atatürk ilkeleri ile harmanlayarak CHP'nin 1957'den sonra "sola yelken açmasına" öncülük ediyordu.⁴² 27 Mayıs darbesi sonrasında tesis edilen kurumların temellerinin atıldığı bu mahfil, Ecevit'in ilerleyen yıllardaki siyasi yaşamının önemli bir aşamasını teşkil ediyordu çünkü Ecevit artık "CHP ne yaparsa iktidar olur" sorusunu sormaya başlamıştı.⁴³ 27 Mayıs 1960 darbesi akabinde de gazetecilik faaliyetlerini devam ettiren Ecevit, 1961 yılı seçimleri sonrasında kurulan CHP-AP koalisyonunda Çalışma Bakanı olarak tensip edildi ve böylece kariyeri farklı bir yöne doğru evirildi.

Ecevit ve "Hür Dünya- Demir Perde" İhtilafı Çerçevesinde Komünizm

II. Dünya Savaşından sonra, yaklaşık 45 sene sürecek "Soğuk Savaş" başlamış ve bu savaşın bir kutbunun başını Amerika çekerken diğer kutbun liderliğini

36 Koloğlu, a.g.e., s. 123.

37 Çolak, a.g.e., 78.

38 Çolak, a.g.e., 39.

39 Gaytanoğlu, a.g.e. s.120.

40 Uyar, a.g.e.s.151.

41 Bora, *Cereyanlar*, s.574.

42 Ağtaş, a.g.m, s.203

43 Çolak, a.g.e, s.11

Gazi

Akademik
Bakış

137

Cilt 15
Sayı 29
Kış 2021

Sovyetler Birliği teŖkil etmiŖti. Amerika'nın öncülük ettiği dünya, o değerleri savunan aydınlar tarafından "hür dünya" olarak nitelendirilirken, Sovyetler Birliği ve onunla beraber hareket eden komünist rejimler "demir perde ülkeleri" olarak adlandırılmıŖtı. Gazeteci Ecevit de dünyayı mezkûr çerçevede tasnif ediyordu. İlk gazete yazısında "bugün dünya sulh ve saadetini tehdit eden en büyük siyasi amil komünizmdir" tespitinde bulunmuŖtu.⁴⁴ Ona göre "emperyalist Sovyet militarizmi" Marksizmle telif edilemeyecek bir hale gelmiŖ, Sovyetler "demir perde" diye adlandırılan bir siyasi duvar gerisine çekilerek, orada ayrı bir merkezietçi âlem kurmaya baŖlamıŖtı. Sovyetler bu duvar gerisinde "dünyaya zor kullanarak" yayılmaya hazırlanıyorlardı.⁴⁵

Ecevit'e göre II. Dünya Harbinden sonra dünya, ekonomik doktrin bakımından da birbirine zıt iki cepheye ayrılmıŖtı ve komünist rejimler komünist olmayan rejimlerle ekonomik münasebetleri kolay kolay kabul etmiyordu. Sovyet Rusya ve "peykleri" dünyayı komünistleŖtirmeye çalıŖırken, demir perde gerisindeki üretim fazlasını, henüz uluslararası pozisyonunu tayin etmeyen ülkeleri kendi tarafına çekmek için politik bir silah olarak kullanıyordu.⁴⁶ Sovyetler psikolojik harpte de Batılılara nazaran daha avantajlı durumdaydı çünkü Batı memleketlerinde "kulaklar ve gözler her türlü propagandaya" açikken, "demir perde arkasına ses ve yazı geçirebilmek" oldukça güçtü. Komünist baskısı altında 800 milyon insanın "hür dünya" ile irtibatı kesilmiŖti ve komünist ahlakı her türlü yalanı meŖru görmekteydi. Komünistlerin yalan silahı, demir perde içinde ve dışında sürekli işlemekteydi.⁴⁷

Ecevit, Sovyet Rusya'daki mevcut "totaliter, mütecaviz ve Ŗüpheci" komünist rejimi Stalin'in Ŗahsına inhisar etme konusunda ise müteredditti. Ŗayet mezkûr rejim "memleketin bünyesine iyice iŖlemiŖse", ihtiyatlı karaktere sahip Stalin'den sonra baŖa geçecek kiŖi zamanında Soğuk SavaŖ, fiilî bir harp haline döneŖebilirdi. Stalin sonrasında "demir perde" dıŖındaki komünistler arasında Ŗiddetli bir doktrin mücadelesini çıkmasını ümit eden Ecevit bu ihtimal karŖısında da Sovyetler'in "tedhiŖçi" faaliyetleri hızlandırabileceğinden endiŖe etmekteydi.⁴⁸ Ecevit ayrıca Sovyetlerdeki sorunların Stalin'in liderliğine bağlanmasından da rahatsızdı zira "Batılı görüŖüyle" böyle bir özür suçtan daha büyüktü. Batıda "komünist liderler bile" kendi toplumun ahlak ölçülerine saldırıldığında buna cevap verirlerdi. Bundan ötürü Sovyetler, Stalin çağının kolektif sorumluluğundan kurtulamayacak, "Stalin'i ortaya çıkarmakla iŖledikleri günahı" temizleyemeyecekti.⁴⁹

Ecevit Sovyet rejimi öncülüğündeki komünizme karŖı mücadelede NATO'ya oldukça ehemmiyet verir. NATO'nun kuruluş sürecinde Kanada BaŖbakanı'nın ; "Bu birlik, komünizme karŖı dinamik bir karŖı cazibe yaratacaktır;

44 Ecevit, "İngiliz İŖçi Partisi'nin Son Kongresi I", *Ulus*, 4 Kasım 1950.

45 Ecevit, "İtirafklar Zinciri", *Son Havadis*, 15 Ocak 1953.

46 Ecevit, "Ekonomik Bölünme", *Son Havadis*, 7 Ocak 1953.

47 Ecevit, "Dulles'in Son Demeci", *Son Havadis*, 29 Ocak 1953.

48 Ecevit, "Stalin Sonrası", *Son Havadis*, 6 Mart 1953.

49 Ecevit, "Kolektif Sorumluluk", *Ulus*, 13 Temmuz 1956.

bu, komünist âleminin totaliter ve reaksiyoner toplum düzenine karşı, hür, müreffeh ve müterakki bir toplum düzeninin dinamik cazibesi olacaktır” sözlerini alıntılıyan Ecevit, paktın sadece komünizme karşı “negatif” bir birleşme olmayıp, insanlık için “müspet” bir misyonu taşıdığı kanaatindeydi.⁵⁰ Zira ona göre komünizm insanlığın müşterek mirasları ve medeniyetini kökünden yıkmaya çalışmaktadır. “Komünistler, askerî istilâya ihtiyaç kalmaksızın da bu amaca erişebilmenin yollarını aramakta ve yer yer ve zaman zaman bu yolları bulmaktadırlar. Onun için, Kuzey Atlantik Paktı topluluğu içinde, askerî silahlanmaya olduğu kadar manevî silahlanmaya da lüzum vardır.”⁵¹ Ecevit’in manevî silahlanmadan kastı Batı medeniyet ve kültürünün başlıca özelliklerinin sahiplenilmesidir. Nitekim ona göre Batılı aydınlar NATO’ya, “komünizm yurtlarını tehdit etmesinden ziyade” komünizmin söz konusu değerleri “yıkıma” çalışmasından dolayı destek vermişlerdir.⁵² NATO birbirinden uzak ve ayrı sınılan milletlerden insanları “eşit şartlar altında bir araya getirme” hizmetini ifa ederek, onlara “kolaylıkla beraber yaşayıp anlaşabileceklerini” göstermiştir.⁵³ Bundan ötürü Ecevit’e göre NATO müşterek bir gelecek uğrunda birleşme ülküsünü gütmeli, NATO üyesi devletlerin vatandaşları da birer NATO vatandaşı addedilerek, NATO vatandaşlığı şuurunu zerk edilmeli ve Sovyet tehlikesi ortadan kalksa bile NATO, “barışa bekçilik edecek” bir müessese olarak yaşmalıdır.⁵⁴

Ecevit’in nazarında “hür dünyanın” en önde gelen temsilcisi Amerika’dır. Amerika bu liderlik durumuna yalnız müttefiklerinden daha büyük, daha kalabalık, daha kuvvetli olduğu için değil; “kısa vadeli menfaat hesaplarının daha çok üstünde kalabildiği, zaman zaman birçok müttefiklerinden daha az bencil, daha fedakâr ve daha cesur olabildiği için erişmiştir.”⁵⁵ Amerika’nın dünyaya hizmeti ancak maddi ölçülerle değerlendirilir hâlbuki Amerika dünyaya maddi olmayan pek çok şeyi de öğretebilecek bir ülkedir. “Eski dünyayı” temsil eden Avrupa, Amerika’yı materyalizmle itham ederken, “içinde bir kötülük olmadan” başkalarına yardım eden, bu bağlamda “yeni dünyayı” temsil eden Amerika’yı idrak edememektedir.⁵⁶ Avrupalılar dünya ölçüsünde bir Avrupa siyaseti gütmek isterken, Amerikalılar dünya ölçüsündeki siyasetin ancak dünya siyaseti olabileceğine inanmakta bundan ötürü de anti-kolonyalist bir politika takip etmektedir. Dolayısıyla *Amerika harp sahasını genişletirken korkmak yersizdir zira bu politika aslında Amerika’nın ‘hürriyet sahasını genişletme isteğinin tezahürleridir’.*⁵⁷

Ecevit “eski dünyanın” öncüsü olarak nitelediği Avrupa’yı tenkit ederken ise uzun zaman vakit geçirdiği ve oldukça etkilendiği İngiltere’yi parantezin dışında bırakmıştır. Ona göre İngiliz halkı, II. Dünya Savaşı sonrasında özellikle iktisadi tahribatı karşısında sabır, metanet ve vazife duygusu göstermiş, halk geniş

50 Ecevit, “Dünya Siyasetinde Yeni Bir Kuvvet: II”, *Ulus*, 16 Eylül 1955.

51 Ecevit, “NATO’dan Haber 4: NATO ve Sosyal Hayatımız”, *Ulus*, 23 Haziran 1953.

52 Ecevit, “İnkılaplar ve Dış Siyaset”, *Pazar Postası*, 12 Ağustos 1951.

53 Ecevit, “Sınır Kontrollerinin Kalktığı Bir Dünya”, *Ulus*, 30 Ağustos 1955.

54 Ecevit, “Asya’ya Dönüş”, *Halkçı*, 9 Eylül 1954.

55 Ecevit, “Bütün Gözler Amerika’da”, *Ulus*, 9 Kasım 1956.

56 Ecevit, “Winston-Salem’e Uzaktan Bir Bakış”, *Halkçı*, 26 Şubat 1955.

57 Ecevit, “Ülküler ve Menfaatler”, *Son Havadis*, 10 Şubat 1953.

Görüş

Akademik
Bakış

139

Cilt 15
Sayı 29
Kış 2021

ölçüde idari makamlarla şuurulu bir işbirliğine girmişti. Böylece İngiltere harp sonrasının sıkıntılarından kurtulup sağlam bir ekonomik bünyeye kavuşabilmiştir.⁵⁸ Makalenin konusu ekseninde Ecevit'in İngiltere'ye dair intibaları içinde en önemlisi, kuşkusuz İngiliz İşçi Partisi'ne yönelik sempatik tutumu olmuştur.

Ecevit'e göre sosyalizm, milliyet mefhumunun üstüne çıkması gerekli bir idealken, İngiliz İşçi Partisi sosyalizmi "millî bir mesele" addetmiştir. İngiliz İşçi Partisi kurduğu sistemle hem komünizme hem de sosyal adaletsizliğe karşı panzehir üretmiştir. Bu sistem sayesinde, komünizme karşı hiçbir kanuni müeyyide bulunmayan İngiltere'de tek bir komünist milletvekili seçilemezken, komünist gazeteler ancak bağış yoluyla ayakta kalabilmekte, komünistler İngiliz cemiyyetinde "bir karış yer" kazanamamaktadır. Ecevit bu noktada İngiliz İşçi Partisi'nin, Rusya'ya ve komünizme karşı "demokrasi dünyasının, askerî cephe yanında bir de ideolojik cephesini" açma misyonunu temsil etmesini ümit etmiştir.⁵⁹ Ancak Ecevit'e göre İşçi Partisi de "kendisini sola veya sağa çekmeye çalışanlara karşı" müteyakkız olmalıdır. İngilizlerin en sevdikleri laflardan birisi "orta yoldur" ve sistemin sağa yahut sola bir milimetre kıvrılmaya tahammülü yoktur.⁶⁰

Ecevit gazetecilik döneminde "hür dünya ve demir perde" arasında yaşanan fiilî çatışmalar üzerinde sıklıkla durmuştur. Bu minvalde Kore Savaşı'nı "yeni tip bir dünya harbi" olarak niteleyen Ecevit⁶¹, Sovyetler başta olmak üzere komünistlerin "kendi emellerini gerçekleştirmek", "Batılıları zayıf düşürmek" ve "dünyayı karıştırmak için" vasıtalı harp taktiğini bulduğu düşüncesindedir. Böylece Sovyetler "görünüşte kendileri harbe karışmamakta hatta çarpışmaların sona ermesi için gayretler sarf etmiş gibi bir tavır takınmakta" fakat vasıta olarak kullandıkları yarım bir memleketi, öbür yarısı üstüne saldırtmaktadır.⁶² Kore Savaşı'nın nihayetinde ise ülke Güney ve Kuzey Kore olarak ikiye bölünürken, Ecevit bu bölünme sonucunda ortaya çıkan iki ülke arasındaki yapısal farkı şu şekilde işaret etmiştir: "Sovyet baskısı altında bunalan ya da iki tarafın tazyik veya câzibesi arasında kalan memleketler halkı, Batılılar safında bulunmayı, demokrasinin, hür ve insanca yaşamının gerçek teminatı olarak görebilmelidirler. Örneğin bir Kuzey Koreli, Güney Kore'deki kardeşinin, kendisinden daha hür ve insanca yaşadığını görüp ona imrenememelidir; bir Güney Koreli de kendisini, Kuzey Kore'de kalmış kardeşinden daha hür ve mutlu sayabilmek için ortada gerçek sebepler bulunduğuna inandırabilmelidir".⁶³

Ecevit'in Soğuk Savaş süreci dünya diplomasisine ve komünizme/Sovyetlere bakışına bir diğer misal Macaristan'ın 1956 yılında önce komünist iktidara

58 Ecevit, "Sıkıntılı Günlerde Halkın Davranışı", *Ulus*, 27 Haziran 1955.

59 Ecevit, "İngiliz İşçi Partisi'nin Son Kongresi: I", *Ulus*, 24 Ekim 1950.

60 Ecevit, "İngiltere'de Siyasi Durum", *Ulus*, 18 Eylül 1951. 1966 yılında CHP'nin Genel Sekreteri olan Bülent Ecevit bu sözlere çok yakın bir ifadeyi bu sefer de AP'ye kullanmıştır: "CHP'nin yaptığı gibi AP de, ortanın sağında olduğunu bildirecek sağ uçtan gelebilecek tehlikelere karşı bir duvar çekerse... demokrasimiz sürekli yaşama imkanına kavuşacaktır." Bkz. Feroz Ahmad, *Demokrasi Sürecinde Türkiye*, Çev. Ahmet Fethi, 3.B. Hil Yayın, İstanbul 2007, s.287.

61 Ecevit, "3üncü Dünya Harbi", *Son Havadis*, 1 Ocak 1953.

62 Ecevit, "Avrupa'daki Tehlike", *Son Havadis*, 28 Ocak 1953.

63 Ecevit, "Doğu-Batı Rekabetinde Demokrasinin Rolü", *Ulus*, 6 Ağustos 1959.

isyanı ve akabinde Sovyetler tarafından işgal edilmesi üzerine yaptığı değerlendirmelere yansımıştır. Ecevit'e göre Macarların komünistleri bile komünizmden, "hiç değilse Rus komünizminden" soğumuş ve Macarlar topyekün Sovyetlere isyan etmiştir. Sovyetlere karşı bu isyan, "komünist boyunduruğu altında yaşayan" bütün Avrupa milletlerinin duygularına tercüman olmuştur. Sovyetlerin Macaristan hadiselerine karşı tutumu ise, komünizmi "emperyalist gayelerini kamufle" etme aleti olarak gördüğünün kanıtıydı. "Soğuk Savaş'ın bütün safhalarında inisiyatif elinde tutan Sovyetler" bu işgalle propaganda, telkin, "aldatma" siyasetini terk ederek doğrudan doğruya kuvvete dayanma yolunu çizmişti.⁶⁴ Ecevit'e göre "hür dünyanın" liderliğini yapan Amerika, Macar hadisesinde "çetin bir sınavdan" geçmekteydi. 1914 ve 1939'da çekimser davranan Amerika, "söz değil silah isteyen" Macar halkına yardım kararı verirse sadece Macarlar değil bütün Batılı memleketlerin halkları arasında tam bir tasviple karşılanacaktı zira Batılı milletleri birleştiren, müşterek menfaat kaygılarının üstünde "müşterek inançlar" mevcuttu.⁶⁵

Soğuk Savaş sürecinde dünya ve komünizm ekseninde Ecevit'in odaklandığı konulardan bir diğeri ise Orta Doğu meselesi ve bilhassa Arap-İsrail gerilimi olmuştur. Ecevit'e göre Arap topraklarında İsrail devletinin kurulmuş olması üzerine yürütülen tartışmalar beyhudeydi zira "2 milyona yakın medenî insan, çölün ortasında bir tarım ve endüstri merkezi" kurmuştu.⁶⁶ Ortadoğu'nun "Orta Çağ hayatına" 20.yüzyıldan bir pencere açan İsrail'i "bütün kuvvetlerini birleştireler dahi ortadan kaldıramayacak" olan Arap devletleri⁶⁷, İsrail'i resmen tanımayacağına, onun bağımsızlığına saygı göstermeye razı edilmeliydi.⁶⁸ Filistin meselesinin "adilane bir hal" şekline bağlanabilmesi için birinci şart, Arap Devletleri'nin İsrail Devleti'ni bir vakıa olarak kabul edip resmen tanımaları olacaktı.⁶⁹ Ecevit "sunî bir mesele" olarak değerlendirdiği İsrail tehlikesinin ve aradaki sosyo-ekonomik eşitsizliğin ise bölgede ciddi problemler çıkaracağına farkındaydı.⁷⁰ Zira gelişen Arap milliyetçiliği, Arap demokrasisi, milliyetçiliğe ve demokrasiye karşıt bir akım olan komünizmle mücadelenin bayraktarlığını yapan Batı yerine Sovyetler Birliği'ne temayül gösterirken, gelişen Arap burjuvazisi de Batıya karşı Sovyetlere dostluk göstermeye başlamıştı.⁷¹ Ecevit nezdinde Sovyetlerin, Arapların meskün olduğu Afro-Asya bloku devletlerinin büyük bir kısmını kendi tarafına çekme siyasetine en büyük yardımcısı ise Batı Avrupa, bilhassa emperyalist temayülleri tekrar canlanan İngiltere ve Fransa olmuştur.⁷² Araplar arasındaki Batı aleyhtarlığını besleyen İngiltere ve Fransa bölgeye dair halen sonu gelmez bir idraksizlik

64 Ecevit, "Macar Halkı Kurtarılmalıdır", *Ulus*, 7 Kasım 1956.

65 Ecevit, "Bütün Gözler Amerika'da", *Ulus*, 9 Kasım 1956.

66 Ecevit, "İsrail'in Durumu", *Ulus*, 8 Kasım 1956.

67 Ecevit, "İsrail Korkusu", *Ulus*, 15 Kasım 1956.

68 Ecevit, "İsrail'in Durumu", *Ulus*, 8 Kasım 1956.

69 Ecevit, "Türk Elçisi Niçin Çağrıldı", *Ulus*, 28 Kasım 1956.

70 Ecevit, "Orta Doğu'da Yeni Durum II: Araplar Arasındaki Sun'î Birliğin Sonu", *Ulus*, 3 Aralık 1956.

71 Ecevit, "Suudi Arabistan'daki Son Gelişmeden Alınacak Ders", *Ulus*, 2 Nisan 1958.

72 Ecevit burada İngiltere ve Fransa'nın özellikle Mısır siyasetine vurgu yapmaktadır. Bkz. Ecevit, "Birleşmiş Milletlerde Durum III: Sovyet- Amerikan Rekabeti", *Ulus*, 11 Mart 1957.

Gaz

Akademik
Bakış

141

Cilt 15
Sayı 29
Kış 2021

içerisindeydi ve Sovyetler bu durumu istismar etmekteydi.⁷³ Amerika Avrupalı müttefiklerinin kendisine bıraktığı bu “mirastan” kurtulamazsa Ortadoğu’daki Sovyet nüfuzuna, “ne Eisenhower Doktrini ne Bağdat Paktı ne de Altıncı Filo” ile set çekebilirdi.⁷⁴

Ecevit Nazarında “Türkiye’nin Güvenliğine ve Batıllığına/Batıllaşmasına Tehdit” Olarak Komünizm

Ecevit komünizmi Türkiye’de hâkim bir düşünceye paralel bir şekilde tarihî Rus yayılcılığının yeni bir varyantı olarak değerlendirmişti. Çarlık Rusya’sı Osmanlı’nın zayıflamasından yararlanmış ve 1920’lerdeki kısa süren dostluk haricinde, geleneksel yayılcı siyaset “komünizm kisvesi” altında tekrar ortaya çıkmıştı.⁷⁵ Amerika’da bulunduğu süre zarfında, Türkiye ve Rusya ilişkilerine dair kendisiyle yapılan mülakatta Amerikalılara; “bir gün Rusya ile Kanada’nın yer değiştirdiğini ve artık Sovyetler ile Amerika’nın komşu olduğunu görseniz bu size kâbus gibi gelebilirdi” diye hipotez üreterek Türkiye’nin jeopolitik konumunu işaret eder. Ecevit ayrıca, Türkiye’nin 200 yılı aşkın bir süredir bu “kâbusu” yaşadığını ileri sürer.⁷⁶ Buna mukabil Türkler bu “tehdide” karşı bağımsızlık kazanmış artık “ninnilerde bile” bu tehdidin derin farkındalığını idrak etmiştir.⁷⁷ Ecevit’e göre Rusya, Boğazları, Doğu illerini, “belki bütün Türkiye’yi” istemektedir ve muhtemelen Kızıl Ordu’nun ilk hedefleri arasında yer almaktadır. Rusya’nın propaganda faaliyetlerinin Türkiye’de çok fazla karşılık bulmadığını ileri süren Ecevit nezdinde Türkler “bir komünisti Rus’tan ayırt etmeme idrakinde olacak kadar” Rusların farkındadır; çünkü ortalama bir Türk için Rus “hem komünist hem de her zaman toprağını ve evini elinden almaya çalışan bir Moskoftur”. Ayrıca Türkiye’de “hiçbir zaman derin sınıf farklılıklarının” ya da “sınıf bilincinin” olmaması da komünist propagandanın başarısız olmasını temin etmiştir. Tarihinde hiçbir zaman “büyük toprak sahiplerinin ve yoksul serflerin” ülkesi olmayan Türkiye, imparatorluk rejiminde bile aristokrasi kurmamıştır. Ülkede “toplumsal eşitsizliğin olmaması” da komünizmin çekiciliğine karşı etkili bir zırr olmuştur.⁷⁸

Ecevit, Türkiye’nin “komünizm tehdidine duyarlı” olduğu tespitinde bulunsa da ülkenin jeopolitik olarak “komünist bloğu çevreleyen savunma kuşağında hayatî önemi haiz konumu” münasebetiyle yeni bir dünya savaşı ihtimali karşısında yalnız kalamayacağı düşüncesindedir.⁷⁹ Ayrıca Türkiye artık sadece kuzeyden değil güneyden ve batıdan da “komünizm tehlikesi” ile karşı karşıyadır.⁸⁰ Bu noktada Ecevit, Soğuk Savaş ile birlikte iki kutba bölünen dünyada oldukça

73 Ecevit, “Eisenhower Doktrini ve Arap Tarafsızlığı”, *Ulus*, 18 Mart 1957.

74 Ecevit, “Zoraki Başlık”, *Ulus*, 19 Eylül 1957.

75 Ecevit, “An Arousing Lullaby”, *Turkish-American News*, 28 Kasım 1953.

76 Ecevit, “How Does it Feel to Have Red Russia for a Neighbor?”, *Sunday Journal and Sentinel*, 31 Ekim 1954.

77 Ecevit, “An Arousing Lullaby”, *Turkish-American News*, 28 Kasım 1953.

78 Ecevit, “How Does it Feel to Have Red Russia for a Neighbor?”, *Sunday Journal and Sentinel*, 31 Ekim 1954.

79 Ecevit, “West’s Defense Center of Gravity Moves Steadily Eastward”, *Winston-Salem Journal*, 7 Kasım 1954.

80 Ecevit, “Güvenliğimizin Birinci Tehdidi”, *Ulus*, 7 Nisan 1956.

samimi bir şekilde NATO'nun taraftarıdır. Ecevit'e göre Türkiye her ne kadar DP döneminde NATO'ya girmiş olsa da "bunda şüphesiz Demokrat Parti iktidarına, eski iktidara olduğu kadar şeref payı" düşmektedir.⁸¹ Türkiye, daha Kurtuluş Savaşı'nda kendisine yardım etmiş Rusya'yı ya da yakın zamana kadar kader birliği içerisinde olduğu Almanya'yı takip ederek totaliter bir metot izleyebileceken, "tereddütsüz bir şekilde" yönünü Batı demokrasisine çevirmiş ve Batılı demokratların yolunda ilerlemiştir.⁸² Ecevit demokrasi hususunda "Türk-Amerikan" dostluğuna atıf yaparak, bilhassa İnönü döneminde mezkûr dostluk için en ileri adımların atıldığını, bu dostluğun "iki millete mal edilebilmesi" açısından Truman ile İnönü'nün karşılıklı olarak bütün şart ve imkânları hazırladığını ileri sürer.⁸³ Ona göre "Amerikalılar yardım ettikleri milletler arasında kendilerine karşı en küçük bir düşmanlık göstermeyen, yalnız dostluk duyguları besleyen tek milletin Türk milleti olduğunu bilirken", Cumhuriyet Halk Partisi de, milletten millete bu dostluğun Türkiye'deki kurucusu olmakla övünmektedir.⁸⁴

Amerikalılar II. Dünya Savaşından sonra günden güne gelişen Türk-Amerikan dostluğunun muhafazasında "takt"(yerine göre davranma, y.n.) göstermektedir. Bundan ötürü, o güne kadar başka hiçbir memleket Amerika kadar Türkiye'nin dostluğunu kazanamamıştır. Amerika Türkiye'nin "millî onuruna ve bağımsızlığına" ne kadar düşkün bir millet olduğunun farkında olup, Türkiye'ye karşı oldukça "ihtiyatlı ve anlayışlı" bir siyaset gütmektedir.⁸⁵ Türkiye ise NATO ve Amerika ile olan müşterek "insanlık idealinin" uğruna Kore'ye asker göndermiş; "on binlerce Türk, gerçekten benimsediği bu güzel ideal uğrunda okyanuslar aşmış, tarihin en kahraman milletinin çocuğu, orada mertçe, kendi yurdunu korumuşçasına" dövülmüştür. "Yurtta sulh, cihanda sulh" sözünü benimsemiş bu millet, insanlık idealinin gerçekleşmesi yolunda can koymaktan kaçınmamıştır.⁸⁶

Ecevit'e göre komünizm sadece güvenlik tehdidi değildir. NATO komünizme karşı "manevî silahlanma" içerisine girerken, üyeleri müşterek kültür ve medeniyet temellerine dayanmıştır. Bu manevî cephenin bir üyesi olarak Türkiye ise Cumhuriyetten itibaren gerçekleştirmeye başladığı devrimlerle Batılılaşma yoluna girmiştir ve NATO sürecinde bu "ilerlemeyi" hızlandırması artık sadece kendisine değil, topluluklarına girdiği milletlere karşı da "bir borç" olarak telakki edilmelidir. Aksi takdirde Türkiye "pazusu kuvvetli, gözü pek bir millet" konumunda değerlendirilecektir.⁸⁷ Amerika önderliğinde Batı cephesi komünizme karşı hürriyet ve demokrasinin "bayraktarlığını yapmakta", hürriyet ve demokrasi ülküsüne bağlı milletlerin adedini çoğaltmaya çalışmaktadır zira "hürriyet ve demokrasi ülküsüne bağlanan hiçbir millet, kendi isteğiyle komünist blokuna" katılmayacaktır.⁸⁸

81 Ecevit, "Dış Siyaset ve Vatandaş", *Ulus*, 24 Kasım 1956.

82 Ecevit, "Seçtiğimiz Yol", *Ulus*, 10 Nisan 1957.

83 Ecevit, "Bir Dostluk Sergisi", *Ulus*, 24 Ekim 1959.

84 Ecevit, "Yabancı Gölgesinde Rejim Değiştirme", *Ulus*, 18 Nisan 1960.

85 Ecevit, "Amerikan Siyaseti ve Takt", *Halkçı*, 17 Şubat 1954.

86 Ecevit, "Hani İnsanlık İdealiydi", *Halkçı*, 14 Şubat 1954.

87 Ecevit, "NATO'dan Haber 4: NATO ve Sosyal Hayatımız", *Ulus*, 23 Haziran 1953.

88 Ecevit, "Türkiye'nin Sorumluluğu", *Ulus*, 16 Kasım 1956.

Gazisi

Akademik
Bakış

143

Cilt 15
Sayı 29
Kiş 2021

Ecevit'e göre "Rus tehlikesi çok yakın olduğundan, tarihî bir gerçek olduğundan" ötürü Türkiye, demokrasiden ne kadar uzaklaşsa da komünist blokuna yanaşamaz.⁸⁹ Ecevit DP iktidarının da bu şekilde düşündüğünü bundan ötürü de demokrasi yolundan saptıkları kanaatindedir. Hâlbuki Türkiye "Batı medeniyetinin demokratik ülkülerinden, insan hakları anlayışından uzaklaştıkça", Batı ittifakı içerisinde yeri "kapının dışında tutulan, varlığına isteksizce katılan bir muhafızın" durumunda olur ve bu "zillete" katlanmak, Türk milletinin onuru ile bağdaşamaz.⁹⁰ Ecevit başka bir yazısında yine benzer bir yorumda bulunarak, "halkı diktatörlükle yönetiliyor diye ne Portekiz'in ne de Türkiye'nin" NATO'dan çıkarılmayacağını ancak bu idare tarzının içinde bulunulan siyasi topluluğun öteki üyelerine karşı "nezaketsizlik" sayılacağı fikrini taşır. Oysa Türkiye'de "hürriyet ve demokrasiye inanmış" bir çoğunluk vardır ve hükümetin "müttefiklerimiz önünde bu çoğunluğa iftirada bulunmaya" hakkı bulunmamaktadır.⁹¹

Ecevit, "hür dünya- demir perde" ihtilafı dairesinde Batı ittifakı içerisinde yer alan Türkiye'nin önemli bir "manevî misyonu" olduğu fikrindedir. Türkiye tarihî ve coğrafi durumu itibarıyla Asya ve Afrika'da etkili bir "manevî liderlik" üstlenerek, Batı bloğunun "hürriyet ve demokrasi ülküsünü benimseyen milletlerin çoğaltılması" hedefine yardımcı olmalıdır çünkü aksi takdirde bu coğrafyadaki ülkeler komünizme kayabilir.⁹² Ecevit'in "manevî liderlik" hususunda tarihî ve coğrafi bağlara vurgu yapması, bölgede bulunan din birliğini ya da Osmanlı geçmişini, tabiatıyla akıllara getirmektedir. II. Dünya Savaşı'ndan sonra mezkûr bölgede Batılara karşı yürütülen anti-empyralist tavra Türk Millî Mücadelesinden referans verme pratiği de bu noktada müşahede edilen örneklerdendir. Bunlara karşın Ecevit Türk milletine Doğu-Batı ikililiğini bitirip, bu "iki ayrı âlemin" Batı değerleri doğrultusunda birleşmesine yol açarak, mezkûr coğrafyaya ilham vermesi gerektiğini savunmaktadır.⁹³ Söz konusu coğrafyadaki "din ve/veya Osmanlı geçmişi birliği" olgusu bağlamında yürütülebilecek dış politika ise Ecevit'i oldukça tedirgin etmiştir. Bu tedirginlik en çok Orta Doğu bahsinde tebarüz etmiştir.

Ecevit'e göre Orta Doğu'da bulunan Arap Devletleri için en ciddi tehlike Sovyet nüfuzunun oraya yerleşmesidir ve Türkiye'nin Orta Doğu'da Sovyet tehlikesine karşı "sağlam bir set durumunu" muhafaza etmesi gerekmektedir.⁹⁴ Türkiye Batı Âlemi ile Orta Doğu arasında bir köprü görevi üstlenmeli ancak Türkiye Orta Doğu memleketleri ile "yakın temaslara" girerken, bu temasların gösterebileceği menfi etkilere karşı "silahlanmalı" ve laikliğin Türk Devrimi'nin en önemli unsuru olduğunu ise unutmamalıdır.⁹⁵ Türkiye, İslam Âlemi'ne ve insanlığa en büyük hizmetini Atatürk Devrimlerine bağlı kalmakla gerçekleştirebilir, İslam

89 Ecevit, "Türkiye'nin Sorumluluğu", *Ulus*, 16 Kasım 1956.

90 Ecevit, "Seçimler ve Dünyadaki Durumumuz", *Ulus*, 3 Ekim 1957.

91 Ecevit, "Hürriyetle Alay Edenler", *Halkçı*, 21 Ağustos 1954.

92 Ecevit, "Türkiye'nin Sorumluluğu", *Ulus*, 16 Kasım 1956.

93 Ecevit, "Niçin Varız", *Ulus*, 26 Ağustos 1955.

94 Ecevit, "Türkiye'nin Hatası", *Ulus*, 1 Aralık 1956.

95 Ecevit, "Dış Siyasetimiz ve Laiklik", *Son Havadis*, 6 Ocak 1953.

Âlemi'ne ancak bu şekilde ışık tutabilir.⁹⁶ Ecevit'in Sovyet nüfuzuna ve komünizm tehdidine karşı Orta Doğu'da tahayyül ettiği doğru modeli ise İsrail temsil etmektedir. Ona göre bölgeyi tehdit eden "gerçek tehlikeye" karşı Türkiye kadar "uyanık, bu tehlikeyi önlemek için Türkiye'den sonra en geniş imkâna sahip Orta Doğu devleti İsrail'dir."⁹⁷

Ecevit Türkiye'de sosyo-ekonomik ve tarihî nedenlerle komünizm fikrinin kökleşmeyeceğini düşünse de, "dünya üzerindeki komünist emellerinin gerçekleştirilmesi önünde Türkiye'nin jeopolitik" durumunun "çetin bir engel" teşkil ettiğini bundan ötürü de komünistlerin memleket içerisinde "gizli teşkilat" bulundurduğu kanaatini taşır. Mesela 6-7 Eylül 1955 hadisesi bunun önemli bir örneğidir.⁹⁸ Ecevit komünizmin Türkiye'de teşkilatlanma fırsatı bulmasını ise DP'nin kabahati olarak görmektedir.⁹⁹ "Komünistlerin Türkiye aleyhine çalıştığını bilmeyen yoktur" ancak DP yaşadığı her aksilikte "komünizm bahanesine" sığınarak, bunun siyasi bir realite değil "deprem, sel, fırtına" gibi doğal afet olarak addederek sorumluluktan kaçmaktadır.¹⁰⁰ Ecevit "komünizm teşkilatlanması" karşısında hükümete oldukça ilginç bir tavsiyede bulunarak Türkiye'de geniş çalışma serbestliği tanınmış bir "güvenlik teşkilatı" kurulmasını önermiştir. Bu teşkilat gerekirse sadece işçi, aydın yahut sanatçı için değil bir milletvekili "hatta bakan" için bile gerekirse dosya açabilmeli, bu teşkilatta çalışmak üzere "daha önceden solcu damgası yiyen aydınların" bilgilerinden istifade edilebilmelidir. Zira Amerikalılar ve İngilizler "komünizm aleyhtarı propagandada" en çok sabık komünistlerden yararlanmaktadır.¹⁰¹

Ecevit'in Gazete Yazılarında Komünizme Karşı Panzehir Olarak Sosyal Adalet

Gazeteci ve fikir adamı Ecevit, yazılarında "komünizm tehlikesine" karşı devletin muhakkak sosyal adaleti temin etmesi gerektiği fikrini taşımaktadır: "*Demokrasi-nin komünizme karşı başlıca silâhi, sosyal adaleti geliştirmek, gelir dağılımındaki farklılıkları tahammül edilir bir ölçüye indirmektir*".¹⁰² Ecevit bu hususta bizzat bulunmuş olduğu Batı ülkelerindeki uygulamalardan etkilenmiş ve fikirlerini köşe yazılarına yansıtmıştır. Ona göre Amerika başta olmak üzere Batı devletlerine düşen görev, "komünizm nüfuzuna" girmesi muhtemel milletlerin sosyo-ekonomik gelişmelerini temin etmektir. Zira "komünizmin gerçek düşmanının kapitalizm" değil, çalışanın ve tüketicinin menfaatini tutan güdümlü ekonomi olduğunu İngiltere, İsveç, İsrail başta olmak mezkûr sosyo-ekonomik sistemle yönetilen devletler göstermiştir. Buralarda yaşayan "uygar insanların çoğu da" komünizme karşıdır.¹⁰³ Mesela Kanada fert başına geliri arttırmış, çalışanlarına geçim zorluğu çek-tirmemiş, işsizlere işsizlik sigortası vererek, "Türkiye'deki nüfusun çoğunluğun-

96 Ecevit, "Bizim Anlayamayacağımız Bir Mantık", *Halkçı*, 7 Nisan 1955.

97 Ecevit, "Aydınlık İhtiyacı", *Ulus*, 29 Kasım 1956.

98 Ecevit, "6-7 Eylül Neden Oldu", *Ulus*, 12 Eylül 1955. Ecevit 6-7 Eylül olayları arkasında "komünist parmağı" olduğu fikrini ilerleyen yıllarda değiştirmiştir.

99 Ecevit, "Başbakan ve Komünizm", *Ulus*, 14 Nisan 1956.

100 Ecevit, "Kabahatten Büyük Özü", *Ulus*, 24 Kasım 1955.

101 Ecevit, "Güvenlik, Hürriyet ve Kültür", *FORUM*, 15 Nisan 1956.

102 Ecevit, "Yunanistan Notları IV: Kendi Toprağına Bağlı Kalmayan Bir Ekonomi", *Ulus*, 2 Kasım 1960.

103 Ecevit, "Cumhuriyetçiler İş Başında", *Son Havadis*, 21 Ocak 1953.

Gazisi

Akademik
Bakış

145

Cilt 15
Sayı 29
Kış 2021

dan bile daha rahat yaşayabileceği ortamı sağlamış"; böylece burada "komünizm tutunacak yer" bulamamıştır.¹⁰⁴

Ecevit komünizme karşı sosyal adalet temini bağlamında İngiltere örneğinden ve İngiliz İşçi Partisi'nden oldukça etkilenmiştir. Sefalet ve adaletsizliğin komünizme her şeyden fazla yardım ettiğini ileri süren Ecevit, İngiliz İşçi Partisi'nin açlığı, sefaleti ve işsizliği ortadan kaldırmak suretiyle komünizme karşı "en müessir ilacı" bulduğu ve sosyal adaleti temin ettiği kanaatindeydi.¹⁰⁵ İngiliz sosyalizmini "dogmatizmi ve doktrinciliği" reddeden, tecrübe ve olaylardan ders almasını bilen, inançlara "körü körüne bağlı olmayan" ampirik bir İngiliz davranışının sonucu olarak yorumlayan Ecevit; İngiliz sosyalistlerin artık "kapitalizm yıkılmadan da başlıca gayelerinin gerçekleştirilebileceğini" ve "olayların yalanladığı Marksist düşünceyi" reddettiğini düşünmekte ve eklemektedir: "Madem ki kapitalizm devam ederken de sosyalist bir düzen kurulabiliyordu, öyleyse kapitalizmi kökünden söküp atmak için gayret sarf etmeğe ve kapitalizmi tamamen ortadan kaldırmış komünist rejimlerin haline düşme tehlikesini göze almağa hiç lüzum yoktu. Bilâkis sosyalist bir düzen içinde, belirli bir ölçüyü aşmaması şartıyla özel sermayeden ve serbest teşebbüsten, sosyalizmin gayeleri içinde istifade etmek mümkündü."¹⁰⁶ Bu minvalde İngiliz sosyalizmi "herkesi proleter yapmak yerine", yer altındaki işçi ile yeryüzündeki kapitalisti aynı adamda birleştirmeyi başarmıştı.¹⁰⁷

Daha önce de bahsedildiği üzere, Türkiye'de komünizmin kökleşmesinin zor olduğunu düşünen Ecevit, DP iktidarının sosyo-ekonomik meseleler karşısındaki tutumunun gelecekte komünizmin Türkiye adına tehdit teşkil edecek zemini oluşturduğunu ileri sürmüştü. Ona göre "her mahallede 15 milyon yetiştirdik" sloganıyla betimlenecek iktisadi zihniyet, "sosyal tehlikeleri" de beraberinde getirmişti.¹⁰⁸ DP'nin sanayileşme sürecinde yaptığı hatalar "memleketin sosyal yapısına faydadan çok zarar vermiş" ve Türkiye için siyasal bakımdan "ciddi tehdit teşkil edecek yabancı ideolojilere" zemin hazırlamıştı.¹⁰⁹ Sosyal adalet diye bir mesele DP'nin hiçbir dönem gündeminde olmamış, sanayileşme hareketi yürüdükçe köylülerin "kentlileşmesi gerekeceği" bunun da yeni bir iskân meselesini ortaya çıkaracağı planlanmamıştır. Gecekonduların yıkılması ile bu sorunları önleyeceğini zanneden iktidar böylece memleket adına sosyo-ekonomik " türlü sıkıntı ve huzursuzluklara" zemin hazırlamıştır.¹¹⁰ Ecevit'e göre gelecek nesiller, "yurda ekilen sosyal huzursuzluk tohumlarının zehirli otlarını biçecektir".¹¹¹

Siyasi kariyerinde en önemli basamağı "Çalışma Bakanlığı" görevi olacak olan Ecevit, bilhassa 50'li yılların ikinci yarısında, işçi meselesine ihtimam göstermişti. Ecevit'e göre "bütün hür Batı memleketlerinde kökleşmiş" olan hakla-

104 Ecevit, "Rejim Meselelerini Halletmiş Memleket", *Ulus*, 14 Eylül 1955.

105 Ecevit, "İngiliz İşçi Partisi'nin Son Kongresi I", *Ulus*, 4 Kasım 1950.

106 Ecevit, "İngiliz Sosyalizmi Dönüm Noktasında", *Ulus*, 18 Ekim 1956.

107 Ecevit, "Yer Altındaki İşçi Yer Üstünde Kapitalist", *Ulus*, 16 Ekim 1956.

108 Ecevit, "Komünizm Tehlikesini Kuvvetlendiren Etkenler", *Ulus*, 28 Haziran 1957.

109 Ecevit, "Hedefi Birleşen Oklar", *Ulus*, 12 Temmuz 1957.

110 Ecevit, "Sosyal Görüşü Olmayan Parti", *Ulus*, 16 Haziran 1957.

111 Ecevit, "Ev ve Devlet", *Ulus*, 9 Mayıs 1956.

rın Türk işçilerine verilmemesi “göz göre göre hoşnutsuzluk ve huzursuzluk tohumları ekmektir”¹¹² ve DP iktidarı, işçilerin siyasi hayatta tutmaya başladığı yeri görmezden gelerek “memleket için önceden hesaplanmayan tehlikelere” zemin hazırlamaktadır. Dünyada işçi zümrelerin hoşnutsuzluğunu “istismar” eden komünizm tehlikesi varken Türk işçisi, bu mahfillere faaliyet alanı fırsatı vermeme “olgunluğunu” göstermişti. Bundan ötürü de iktidara düşen görev onlara haklarını vermektir.¹¹³ Ancak “demir perde gerisi hariç hemen bütün memleketlerde, hatta sömürgelerde bile” işçilere grev hakkı en tabii bir hak olarak tanınmışken, Türkiye’de bu haklar işçilere temin edilmemişti.¹¹⁴ Muhalefet olduğu dönemde “sendikacılık hürriyetinin darlığı” şikâyetinde bulunan, “grev hakkı olmadan sendika olmaz” parolasını atan DP, Türk işçisini “aldatmıştı”.¹¹⁵

Ecevit sosyo-ekonomik sorunların komünizme yol açabileceği düşüncesinden hareketle, mensup olduğu/1957’den sonra milletvekili olarak temsil ettiği CHP’nin, bu husustaki ilkelerini kamuoyuna tanıtmıştır. Makalede, İngiliz İşçi Partisi’nin “doktrinci olmayan ampirik sosyalizminden” sitayişle bahsettiğine temas edildiği üzere, Ecevit söz konusu anlayışın Türkiye’de CHP’nin devletçilik ilkesi ile temsil edildiği kanaatindedir.¹¹⁶ CHP’nin sola yönelme politikası dâhilinde düşünülecek bu konuda Ecevit, devletçilik ilkesi ile birlikte halkçılık ilkesine vurgu yapmakta ve bu iki ilkeyi de çok partili hayata geçişten sonra sosyo-ekonomik alanlarda yaşanan meselelere karşı tek çare olarak görmektedir.¹¹⁷ Ancak Ecevit “Batının doktrinci sosyalistlerinin hareket noktalarının” Türk toplumunda dayanak bulamayacağı fikrindedir. 27 Mayıs hareketinden sonra yazdığı bir yazıda bu meyanda; “*CHP’nin halkçılığının ve devletçiliğinin çizdiği, devrimciliğinin de hareket ve hayatiyet kattığı hattın solunda yer aldığını iddia edecek hiç bir parti veya doktrin, bugün Türkiye’de özentici bir entelektüel fantezisi olmaktan ileri gidemeyecek*”¹¹⁸ diyerek çok önemli bir ikazda bulunmuştur.

Ecevit Nazarında Komünizm Karşısında Demokrasi, Hürriyet, İnsan Hakları

*“Ben komünist rejime, her şeyden önce, insan haklarına saygı göstermediği için düşmanım”*¹¹⁹ diyerek komünizme karşı tavrını ortaya koyan Ecevit, komünizmle mücadele etmek için en önemli unsurun demokrasi olduğu düşüncesindedir. Ancak Yunanistan Başbakanı Karamanlis’in söylediği üzere “komünizmden önce doğmuş olan demokrasi, komünizme karşı mücehhez” değildir yani iktidara geldiği takdirde “demokrasiyi öldürebilecek” olan komünizme karşı demokrasi savunmasıdır.¹²⁰ Ecevit’e göre komünizmle mücadele etmenin müspet ya da menfi metotları bulunmaktadır. Menfi mücadelede komünist propagandasının “temelsizliği,

112 Ecevit, “Yabancı İşveren ve Türk İşçisi”, *Ulus*, 16 Ocak 1956.

113 Ecevit, “Türk İşçisi”, *Ulus*, 7 Mart 1956.

114 Ecevit, “Türk İşçisinin Dünyadaki Durumu”, *Ulus*, 16 Eylül 1957.

115 Ecevit, “İşçiler İçin”, *Ulus*, 3 Temmuz 1958.

116 Ecevit, “İngiliz Sosyalizmi Dönüm Noktasında”, *Ulus*, 18 Ekim 1956.

117 Ecevit, “Hedefi Birleşen Oklar”, *Ulus*, 12 Temmuz 1957.

118 Ecevit, “Sosyalizm ve Doktrin”, *Ulus*, 6 Eylül 1960.

119 Ecevit, “Grev”, *Ulus*, 19 Temmuz 1955.

120 Ecevit, “Yunanistan Notları IV: Kendi Toprağına Bağlı Kalmayan Bir Ekonomi”, *Ulus*, 2 Kasım 1960.

Gazisi

Akademik
Bakış

147

Cilt 15
Sayı 29
Kış 2021

yalancılığı" belgelendirilir, komünistlerin açık veya gizli siyasal çalışmalarına, "tahriklerine, tertiplerine" karşı güvenlik tedbirleri alınır. Bu mücadele metodunun etkisi ise sınırlı olacaktır zira karşı taraf "her bulduğu delikten sızmaya çalışacaktır". Komünizmle müspet mücadele ise onlardan "daha iyi, daha çekici bir dünya görüşü, bir hayat tarzı, bir toplum düzeni" göstermekle mümkündür. Amerika, İngiltere, İskandinavya hatta İsrail bunu yapmaktadır. Batı dünyası insan vakarını, fert hürriyetini, adaleti sağlayarak komünist propagandasına karşı en etkili silahı geliştirmiştir.¹²¹ Mesela İngiltere'de komünistlere bile hürriyet tanınmıştır. Buna mukabil demokrasinin nimetlerinden faydalanan İngiliz seçmeni parlamentoya "tek bir komünist bile sokmazken"¹²², geniş bir hürriyet anlayışı karşısında komünistler "büsbütün kuvvetten düşmüştür". Zira "hür dünya ne kadar daha çok olur, komünist toplum düzeni karşısındaki çekiciliğini o ölçüde arttırmaktadır".¹²³

Daha önce de belirtildiği üzere Ecevit, Türkiye'nin Batı dünyasıyla "komünizm tehdidinin" salt güvenlik kaygısıyla değil daha çok "hürriyet ve demokrasi" ülküsü etrafında müttefik olması gerektiğini ileri sürmüştür. Ancak ona göre DP döneminde Türkiye, "söylemesi acı da olsa", bu ilkeler açısından "demir perde" ülkelerinin gerisine düşmeye başlamıştır.¹²⁴ Batı dünyasının Türkiye'deki demokrasi tecrübesine inancı "yıkılmış", Türkiye'nin dünya içindeki mevkii; demokrasi, fert hürriyeti, kanun hâkimiyeti üzerine kurulu bir hürriyet ilkelerine değil, jeopolitik durumunun verdiği "geçici avantajlara" indirgenmiştir.¹²⁵ Bundan ötürü DP döneminde Türkiye "sırf askerî zaruretler yüzünden geçici ve zoraki olarak varlığına tahammül edilen, ikinci sınıf ortak" pozisyonuna düşmüştür.¹²⁶ DP'ye demokrasi temelli eleştiriler yönelten Ecevit, DP döneminde insan hakları temeline dayanan bir hürriyet nizamının kurulmaması gerekçesiyle sosyal yapıda "aksaklıklar" meydana geldiği ve komünizme zemin hazırlandığı düşüncesindedir.¹²⁷ DP döneminde "komünizmle mücadele imkânları", siyasal hak ve hürriyetlerin yeterince temin edilememesinden ötürü daralmıştır.¹²⁸

DP'yi demokrasiden saptıkları gerekçesiyle itham eden Ecevit, iktidarın muhalefeti yıpratmak amacıyla "komünizm" ithamına müracaat ettiği düşüncesindedir. Hâlbuki ona göre muhalefete bu isnadı yöneltmek en çok Moskova'nın işine gelmektedir.¹²⁹ DP yöneticileri ve üyeleri muhalif milletvekillerine, üniversite mensuplarına kendi iktidarına yakın olmadığı için "komünist ithamında" bulunarak esasında "komünist tehlikesini" hafife almakta ve bu tehlikeyi kendi siyasi çıkarları için "istismara" çalışmaktadır.¹³⁰ DP ve ona yakın kamuoyu organlarında DP iktidarını tenkit eden herkesin, "komünist" ya da "komünizme hizmet"

121 Ecevit, "Yıkıcı Faaliyetler ve Yıkılan Demokrasimiz", *Ulus*, 31 Ocak 1958.

122 Ecevit, "İngiltere Notları: Hürriyet", *Ulus*, 26 Temmuz 1951.

123 Ecevit, "Komünizme Karşı En Etkili Silah: Hürriyet", *Ulus*, 3 Temmuz 1957.

124 Ecevit, "Acı Örnekler", *Ulus*, 7 Ocak 1957.

125 Ecevit, "Copların Kudreti", *Ulus*, 15 Ağustos 1955.

126 Ecevit, "Ters Benzetiş", *Ulus*, 24 Aralık 1959.

127 Ecevit, "6-7 Eylül Neden Oldu", *Ulus*, 12 Eylül 1955.

128 Ecevit, "Komünizmle Mücadele İmkânlarında Daralma", *Ulus*, 14 Ocak 1958.

129 Ecevit, "Moskova'ya Sığınanlar", *Halkçı*, 27 Mart 1954.

130 Ecevit, "McCarthy Kadar Olabilseler", *Ulus*, 19 Ocak 1956.

ediyor diye takdim edildiğini dile getiren Ecevit'e göre; Türkiye'de DP iktidarının da iddia ettiği gibi "gizli komünizm" diye bir mesele mevcuttur ve komünizmin "gizlisiyle de açığıyla da" mücadele edilmesi elzemdir. Ancak DP'nin kendisine karşı herkesi o cephede görmesi, "gizli komünizme" mevzi kazandırmaktadır. Bundan ötürü DP'nin "komünizmle mücadele davasını", partiler üstü bir seviyede tutması ve bu mücadeleye muhalefeti de dâhil eden partiler üstü bir heyet tesis etmesi gerekmektedir.¹³¹ Oysa "yıkıcı faaliyetlerle" mücadeleye demokratik hayat tarzının üstünlükleri ile mukabele etmesi gereken DP, "yıkıcı faaliyetler", "gizli komünizm" gibi bahanelerle Türkiye'de demokrasiyi bitirmektedir.¹³²

Sonuç

Türk fikir ve siyaset hayatına 1950'li yıllarda gazetecilik mesleği vasıtasıyla giren Ecevit, her on yıllık dilimde farklı kimlikler ihtiva etse de, "her ne pahasına olursa olsun rejimi koruma azmi" kendisinin değişmeyen prensibi olmuştur. Komünizmle karşı duruşu da bu prensibin bir tezahürüdür. Sovyetleri "Moskof emperyalizminin bir uzantısı" olarak görmesi ve devletin bu hususta daima müteyakkız olması gerektiği kanaati, kendisini Türk sağının anti-komünizm motivasyonlarından birisiyle aynı potada buluşturur. Yine Türk sağındaki hâkim kanaatte olduğu gibi Ecevit de komünizmi, Batı'nın tarihsel sosyolojisinin bir neticesi olarak yorumlar ve Türkiye'de hiçbir zaman derin sınıf farklılıklarının, sınıf bilincinin oluşmadığını iddia eder.

Ecevit'in komünizmle mücadele perspektifi, yukarıda belirtilen ortak noktaların haricinde oldukça farklıdır. Mesela Türk sağ komünizmi aşırı modernleşmenin/batılılaşmanın menfi bir sonucu olarak değerlendirirken, Ecevit batılılaşmayı komünizme karşı bir panzehir olarak görmektedir. Türk sağ komünizmle mücadelede "biz" öznesini, Türk milleti/dünyası adına yürüttüğünü ifade ederken, Ecevit "biz" öznesi ile Batı dünyası ve "insanlık" adına konuşur. Bu bağlamda anti-komünizmi Türk modernleşme sürecine ve Atatürk devrimleri silsilesine bağlayan Ecevit, Türkiye'nin "hür dünya" olarak nitelendirilen NATO'ya girişini, Atatürk'ün "muasır medeniyetlere erişme" ülküsünün tabii bir neticesi olarak değerlendirir. Bu perspektif gazeteci Ecevit'i, 1960'lı ve 70'li yıllarda yükselecek olan Sol Kemalizm'den ayıracaktır zira kendisi ne 3.Dünya Modernleşmesini ne Bağlantısız Hareketi'ni idealize ederken, "hür dünyaya" sınıksız eklememeyi tavsiye eden zihniyetin temsilcisidir.

Ecevit aynı Türk sağ gibi Türkiye'nin NATO ve Amerika ile işbirliğini "güvenlik" perspektifi ile önemserken, Türk sağından farklı olarak bu ittifakı "Batı ailesinin bir parçası olmak" için de bir vesile olarak görür ve Batı kültürü ile medeniyetinin kıstaslarının, askerî tedbirlerden daha etkili olacağı fikrini taşır. Türk sağ komünizmle mücadelede "din" olgusunun önemli bir araç olduğunu düşünürken, gazeteci Ecevit din unsuru yerine demokrasinin komünizme karşı en önemli silah olduğunu ileri sürer. Ecevit, Türkiye'nin jeopolitik önemine vurgu yapar ve "hür dünya adına" Asya ile Afrika Devletleri'ne ilham olması ge-

131 Ecevit, " Partiler Üstü Davaya Partiler Üstü Heyet", *Ulus*, 15 Ocak 1958.

132 Ecevit, " Yıkıcı Faaliyetler ve Yıkılan Demokrasimiz", *Ulus*, 31 Ocak 1958.

Gaz

Akademik
Bakış

149

Cilt 15
Sayı 29
Kış 2021

rektiğini belirtir ancak bu noktada Osmanlı ve/veya İslam referansının değil Atatürk reformlarının model olarak takdim edilmesini talep eder. Mezkûr coğrafyada İslam'ın araçsal olarak kullanılmasına şiddetle karşı çıkarken ise bu durumun içeride laiklik bahsinde menfi neticeleri olacağını gündeme getirir. Gazetecilik döneminde "her alanda Batıcı" olan Ecevit'in Orta Doğu'daki Arap-İsrail geriliminde, batılılığı temsil ettiğini düşündüğü İsrail'e olan sempatisi ve onların komünizmle mücadelesini ön plana çıkarması oldukça dikkat çekicidir ve onu yine Türk sağının anti-komünizminden ayırır. Zira Türk sağının anti-komünist argümanları içerisinde Marks'ın Yahudi kimliği yahut komünizmin esasında "İsrail'in/ Yahudilerin" gizli ajandalarını gerçekleştirmek için vasıta olarak kullanıldığı gibi fikirlere rastlanmaktadır.

Keynesyen ekonomik modelin hâkim olduğu II. Dünya Savaşı sonrası yıllarda Türk sağı da komünizmle mücadelede sosyal adalet ve refah devletleri gibi kavramları ön plana çıkarmıştır. Ancak Ecevit'in Türk sağından ayrı olarak, "işçi hakları, sendika, grev" gibi olguları, komünizmi meydana getirecek zemini bertaraf edecek araçlar olarak görmesi ilgi çekicidir. Bu noktada İngiltere'deki tecrübelerinden etkilendiği anlaşılan Ecevit'in İngiliz İşçi Partisi'ni, Rusya ve komünizme karşı "ideolojik savaş açan" bir pozisyonda betimlemesi ve güdümlü ekonomiyi komünizmin gerçek düşmanı olarak nitelendirmesi önemlidir. Doktriner inançlara karşı, ampirik ve pragmatik İngiliz bakış açısının ürünü olarak tavsiye ettiği İngiliz İşçi Partisi'nin "bir milimetre daha sola kaymaması" gerektiğini ifade etmesi ise 60'lı yıllarda ortaya çıkacak "Ortanın Solu" hareketinin misyonu ile mütenasip görünmektedir. Zikredilen farklılıklara rağmen, gazeteci Ecevit'in fikirleri, Türkiye'de anti-komünizm literatürünün Türk sağına inhisar edilmemesi gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Kaynaklar

Sürelî Yayınlar

Forum
Halkçı
Pazar Postası
Son Havadis
Sunday Journal and Sentinel
Son Havadis
Turkish- American News
Ulus
Winston-Salem Journal

Kitap ve Makaleler

AĞTAŞ, Özkan, "Ortanın Solu: İsmet İnönü'den Bülent Ecevit'e", *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce 8: Sol*, Ed. Tanıl Bora- Murat Gültekingil, İletişim Yayınlar, İstanbul 2007.
AHMAD, Feroz, *Demokrasi Sürecinde Türkiye*, Çev. Ahmet Fethi, 3.B.Hil Yayın, İstanbul 2007.
BERİŞ, Hamit Emrah, "Kemalist- Liberal Sentez Çabası: Forum Dergisi", *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce 7: Liberalizm*, Ed.Tanıl Bora- Murat Gültekingil, İletişim Yayınları, İstanbul 2005.

Geri

- BORA, Tanıl, *Cereyanlar: Türkiye'de Siyasi İdeolojiler*, 2.B, İletişim Yayınları, İstanbul 2017.
- BORA, Tanıl- ÜNÜVAR, Kerem, "50'li Yıllarda Türkiye'de Siyasi Düşünce Hayatı, *Türkiye'nin 1950'li Yılları*. Haz. Mete Kaan Kaynar, İletişim Yayınları, İstanbul 2015.
- BORA, Tanıl- CANTEK, Levent, " Köşe Yazarlığındaki Değişim ve Politik Düşünce Vasatı", *Modern Türkiye'de Siyasal Düşünce 9: Dönemler ve Zihniyetler*", Ed. Tanıl Bora-Murat Gültekingil, İletişim Yayınları, İstanbul 2009.
- ÇAKMAK, Diren, *Forum Dergisi 1954-1960*, 4.B, Libra Yayınları, İstanbul 2014.
- ÇOLAK, Mustafa, *Bülent Ecevit: Karaoğlan*, 3.B.İletişim Yayınları, İstanbul 2020.
- DEDE, Kadir, " Forum Dergisi", *Türkiye'nin 1950'li Yılları*,
- DEMİREL, Tanel, " 1946- 1980 Döneminde 'Sol' ve 'Sağ' ", *Modern Türkiye'de Siyasal Düşünce 9: Dönemler ve Zihniyetler*.
- ECEVİT, Bülent, " İngiliz İşçi Partisi'nin Son Kongresi I", *Ulus*, 24 Ekim 1950.
- ECEVİT, Bülent, " İngiliz İşçi Partisi'nin Son Kongresi II", *Ulus*, 4 Kasım 1950.
- ECEVİT, Bülent, " İngiltere Notları: Hürriyet ", *Ulus*, 26 Temmuz 1951.
- ECEVİT, Bülent, " İnkılaplar ve Dış Siyaset", *Pazar Postası*, 12 Ağustos 1951.
- ECEVİT, Bülent, "İngiltere'de Siyasî Durum", *Ulus*, 18 Eylül 1951.
- ECEVİT, Bülent, " 3üncü Dünya Harbi", *Son Havadis*, 1 Ocak 1953.
- ECEVİT, Bülent, "Dış Siyasetimiz ve Laiklik", *Son Havadis*, 6 Ocak 1953.
- ECEVİT, Bülent, " Ekonomik Bölünme", *Son Havadis*, 7 Ocak 1953.
- ECEVİT, Bülent, " Asya Sosyalistleri", *Son Havadis*, 12 Ocak 1953.
- ECEVİT, Bülent, " Churchill- Eisenhower Görüşmeleri", *Son Havadis*, 14 Ocak 1953.
- ECEVİT, Bülent, " İtiraflar Zinciri", *Son Havadis*, 15 Ocak 1953.
- ECEVİT, Bülent, " Cumhuriyetçiler İş Başında", *Son Havadis*, 21 Ocak 1953.
- ECEVİT, Bülent, " Avrupa'daki Tehlike", *Son Havadis*, 28 Ocak 1953.
- ECEVİT, Bülent, " Dulles'in Son Demeci", *Son Havadis*, 29 Ocak 1953.
- ECEVİT, Bülent, " Ülküler ve Menfaatler", *Son Havadis*, 10 Şubat 1953.
- ECEVİT, Bülent, "Ortadoğu'nun Kazanılması", *Ulus*, 24 Şubat 1953.
- ECEVİT, Bülent, " Stalin Sonrası", *Son Havadis*, 6 Mart 1953.
- ECEVİT, Bülent, " NATO'dan Haber 4: NATO ve Sosyal Hayatımız", *Ulus*, 23 Haziran 1953.
- ECEVİT, Bülent, "NATO Ruhunu", *Ulus*, 17 Temmuz 1953.
- ECEVİT, Bülent, "An Arousing Lullaby", *Turkish- American News*, 28 Kasım 1953.
- ECEVİT, Bülent, " Hani İnsanlık İdealiydi", *Halkçı*, 14 Şubat 1954.
- ECEVİT, Bülent, " Amerikan Siyaseti ve Takt", *Halkçı*, 17 Şubat 1954.
- ECEVİT, Bülent, " Moskova'ya Sığınanlar", *Halkçı*, 27 Mart 1954.
- ECEVİT, Bülent, " Peyk Basın", *Halkçı*, 19 Nisan 1954.
- ECEVİT, Bülent, "Halktan Doğacak Altı Ok", *Halkçı*, 5 Mayıs 1954.
- ECEVİT, Bülent, " CHP'de Liderlik", *Halkçı*, 8 Mayıs 1954.
- ECEVİT, Bülent, " Forum ve Hürriyet", *Halkçı*, 20 Mayıs 1954.
- ECEVİT, Bülent, " Hakkını Arayan Türk İşçisi", *Halkçı*, 17 Temmuz 1954.
- ECEVİT, Bülent, "Hürriyetle Alay Edenler", *Halkçı*, 21 Ağustos 1954.
- ECEVİT, Bülent, " Asya'ya Dönüş", *Halkçı*, 9 Eylül 1954.
- ECEVİT, Bülent, " Bir Onur Meselesi", *Ulus*, 10 Ekim 1956.
- ECEVİT, Bülent, " How Does it Feel to Have Red Russia for a Neighbor?", *Sunday Journal and Sentinel*, 31 Ekim 1954.
- ECEVİT, Bülent, "West's Defense Center of Gravity Moves Steadily Eastward", *Winston-Salem Journal*, 7 Kasım 1954.

Görüş

Akademik
Bakış

151

Cilt 15
Sayı 29
Kış 2021

- ECEVİT, Bülent, "Winston- Salem'e Uzaktan Bir Bakış", *Halkçı*, 26 Şubat 1955.
- ECEVİT, Bülent, "Demokrasi Her Şeyden Üstündür", *Halkçı*, 3 Mart 1955.
- ECEVİT, Bülent, "Bizim Anlayamayacağımız Bir Mantık", *Halkçı*, 7 Nisan 1955.
- ECEVİT, Bülent, "Sıkıntılı Günlerde Halkın Davranışı", *Ulus*, 27 Haziran 1955.
- ECEVİT, Bülent, "Paylaşılmayan Sıkıntılar", *Ulus*, 28 Haziran 1955.
- ECEVİT, Bülent, "Copların Kudreti", *Ulus*, 15 Ağustos 1955.
- ECEVİT, Bülent, "Siyaset ve Fikir Hürriyeti", *Ulus*, 19 Ağustos 1955.
- ECEVİT, Bülent, "Niçin Varız", *Ulus*, 26 Ağustos 1955.
- ECEVİT, Bülent, "Sınır Kontrollerinin Kalktığı Bir Dünya", *Ulus*, 30 Ağustos 1955.
- ECEVİT, Bülent, "6-7 Eylül Neden Oldu", *Ulus*, 12 Eylül 1955.
- ECEVİT, Bülent, "Dünya Siyasetinde Yeni Bir Kuvvet: II", *Ulus*, 16 Eylül 1955.
- ECEVİT, Bülent, "Rejim Meselelerini Halletmiş Memleket", *Ulus*, 14 Eylül 1955.
- ECEVİT, Bülent, "Kendine Güvenen Millet", *Halkçı*, 11 Aralık 1955.
- ECEVİT, Bülent, "Clement Attlee", *Ulus*, 14 Aralık 1955.
- ECEVİT, Bülent, "Yabancı İşveren ve Türk İşçisi", *Ulus*, 16 Ocak 1956.
- ECEVİT, Bülent, "McCharty Kadar Olabilseler", *Ulus*, 19 Ocak 1956.
- ECEVİT, Bülent, "Türk İşçisi", *Ulus*, 7 Mart 1956.
- ECEVİT, Bülent, "Güvenliğimizin Birinci Tehdidi", *Ulus*, 7 Nisan 1956.
- ECEVİT, Bülent, "Başbakan ve Komünizm", *Ulus*, 14 Nisan 1956.
- ECEVİT, Bülent, "Güvenlik, Hürriyet ve Kültür", *FORUM*, 15 Nisan 1956.
- ECEVİT, Bülent, "Ev ve Devlet", *Ulus*, 9 Mayıs 1956.
- ECEVİT, Bülent, "Söz Milletindir", *Ulus*, 4 Haziran 1956.
- ECEVİT, Bülent, "Kendi İtibarını Kıran İktidar", *Ulus*, 6 Haziran 1956.
- ECEVİT, Bülent, "Kolektif Sorumluluk", *Ulus*, 13 Temmuz 1956.
- ECEVİT, Bülent, "Yer Altındaki İşçi Yer Üstünde Kapitalist", *Ulus*, 16 Ekim 1956.
- ECEVİT, Bülent, "İngiliz Sosyalizmi Dönüm Noktasında", *Ulus*, 18 Ekim 1956.
- ECEVİT, Bülent, "Macar Halkı Kurtarılmalıdır", *Ulus*, 7 Kasım 1956.
- ECEVİT, Bülent, "İsrail'in Durumu", *Ulus*, 8 Kasım 1956.
- ECEVİT, Bülent, "Bütün Gözler Amerika'da", *Ulus*, 9 Kasım 1956.
- ECEVİT, Bülent, "Türkiye'nin Sorumluluğu", *Ulus*, 16 Kasım 1956.
- ECEVİT, Bülent, "Dış Siyaset ve Vatandaş", *Ulus*, 24 Kasım 1956.
- ECEVİT, Bülent, "Türk Elçisi Niçin Çağrıldı", *Ulus*, 28 Kasım 1956.
- ECEVİT, Bülent, "Aydınlık İhtiyacı", *Ulus*, 29 Kasım 1956.
- ECEVİT, Bülent, "Türkiye'nin Hatası", *Ulus*, 1 Aralık 1956.
- ECEVİT, Bülent, "Orta Doğu'da Yeni Durum II: Araplar Arasındaki Sun'i Birliğin Sonu", *Ulus*, 3 Aralık 1956.
- ECEVİT, Bülent, "Acı Örnekler", *Ulus*, 7 Ocak 1957.
- ECEVİT, Bülent, "Zafer Demokrasindir", *Ulus*, 9 Ocak 1957.
- ECEVİT, Bülent, "Birleşmiş Milletlerde Durum III: Sovyet- Amerikan Rekabeti", *Ulus*, 11 Mart 1957.
- ECEVİT, Bülent, "Arap Milliyetçiliği ve Batılılar", *Ulus*, 15 Mart 1957.
- ECEVİT, Bülent, "Eisenhower Doktrini ve Arap Tarafsızlığı", *Ulus*, 18 Mart 1957.
- ECEVİT, Bülent, "Devrim Yoluyla Demokrasi", *Ulus*, 19 Mart 1957.
- ECEVİT, Bülent, "Seçtiğimiz Yol", *Ulus*, 10 Nisan 1957.
- ECEVİT, Bülent, "Milletlerarası Davranışta Şahsiyet İkiliği", *Ulus*, 23 Nisan 1957.
- ECEVİT, Bülent, "Sosyal Görüşü Olmayan Parti", *Ulus*, 16 Haziran 1957.

Görüş

Akademik
Bakış

152

Cilt 15
Sayı 29
Kış 2021

- ECEVİT, Bülent, "Komünizm Tehlikesini Kuvvetlendiren Etkenler", *Ulus*, 28 Haziran 1957.
- ECEVİT, Bülent, "Komünizme Karşı En Etkili Silah: Hürriyet", *Ulus*, 3 Temmuz 1957.
- ECEVİT, Bülent, "Hedefi Birleşen Oklar", *Ulus*, 12 Temmuz 1957.
- ECEVİT, Bülent, "Türk İşçisinin Dünyadaki Durumu", *Ulus*, 16 Eylül 1957.
- ECEVİT, Bülent, "Zoraki Başlık", *Ulus*, 19 Eylül 1957.
- ECEVİT, Bülent, "Seçimler ve Dünyadaki Durumumuz", *Ulus*, 3 Ekim 1957.
- ECEVİT, Bülent, "Komünizmle Mücadele İmkânlarında Daralma", *Ulus*, 14 Ocak 1958.
- ECEVİT, Bülent, "Partiler Üstü Davaya Partiler Üstü Heyet", *Ulus*, 15 Ocak 1958.
- ECEVİT, Bülent, "Yıkıcı Faaliyetler ve Yıkılan Demokrasimiz", *Ulus*, 31 Ocak 1958.
- ECEVİT, Bülent, "Suudi Arabistan'daki Son Gelişmeden Alınacak Ders", *Ulus*, 2 Nisan 1958.
- ECEVİT, Bülent, "İşçiler İçin", *Ulus*, 3 Temmuz 1958.
- ECEVİT, Bülent, "Çıkartma ve Sonrası", *Ulus*, 17 Temmuz 1958.
- ECEVİT, Bülent, "Doğu-Batı Rekabetinde Demokrasinin Rolü", *Ulus*, 6 Ağustos 1959.
- ECEVİT, Bülent, "Bir Dostluk Sergisi", *Ulus*, 24 Ekim 1959.
- ECEVİT, Bülent, "Ters Benzetiş", *Ulus*, 24 Aralık 1959.
- ECEVİT, Bülent, "Yabancı Gölgesinde Rejim Değiştirme", *Ulus*, 18 Nisan 1960.
- ECEVİT, Bülent, "Sosyalizm ve Doktrin", *Ulus*, 6 Eylül 1960.
- ECEVİT, Bülent, "Basının Sosyalleştirilmesi", *Ulus*, 6 Ekim 1960.
- ECEVİT, Bülent, "Yunanistan Notları IV: Kendi Toprağına Bağlı Kalmayan Bir Ekonomi", *Ulus*, 2 Kasım 1960.
- ECEVİT, Bülent, *Ortanın Solu*, Kim Yayınları, İstanbul 1966.
- EMRE, Yunus, *CHP, Sosyal Demokrasi ve Sol: Türkiye'de Sosyal Demokrasinin Kuruluş Yılları (1960-1966)*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2013.
- GAYTANOĞLU, Kaan, *Politik Liderlik ve Bülent Ecevit*, Paradigma Akademik Yayınları, Edirne 2014.
- KOLOĞLU, Orhan, *Kim Bu Ecevit*, Boyut Kitapları, İstanbul 2001.
- ÖRNEK, Cangül, *Türkiye'nin Soğuk Savaş Düşünce Hayatı: Antikomünizm ve Amerikan Etkisi*, Can Yayınları, İstanbul 2015.
- SAĞLAMER, Kayhan, *Ecevit Olayı: Bir Başbakanın Doğuşu*, Belge Yayınları, İstanbul 1974.
- ŞAHİN, Remzi, *Demokratik Sol ve Çağdaş Sağcı Ecevit*, Eser Matbaası, Ankara 1975.
- ULUS, Özgür Mutlu, *Türkiye'de Sol ve Ordu (1960-1971)*, İletişim Yayınları, İstanbul, 2016.
- UNAT, Nermin Abadan, *Anayasa Hukuku ve Siyasal Bilimler Açısından 1965 Seçimleri Tahlihi*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara 1966.
- UYAR, Hakkı, *Demokrat Parti İktidarında CHP 1950-1960*, Doğan Kitap Yayınları, İstanbul 2017.

Extended Abstract

While Ecevit attaches importance to the cooperation with NATO and America from a "security" perspective, he sees this alliance as an opportunity to "become a part of the Western family" and has the idea that the criteria of Western culture and civilization will be more effective than military measures. For Ecevit,

Geri

Akademik
Bakış

153

Cilt 15
Sayı 29
Kış 2021

NATO has been the title of “a brand new bet” in the history of humanity rather than a military pact, “making people live together in peace”, one of the biggest propaganda weapons of the communists, “enslaving” humanity behind the iron curtain, while this ideal is “14 western nations” under the NATO title. silently” started to realize.

Ecevit evaluated communism as a new variant of historical Russian expansionism in line with a dominant thought in Turkey. Tsarist Russia benefited from the weakening of the Ottoman Empire, and apart from the short-lived friendship in the 1920s, this expansionism re-emerged under the “guide of communism”. However, according to Ecevit, the issue is not just a security threat. While NATO engaged in “spiritual armament” against communism, its members relied on common cultural and civilizational foundations. As a member of this spiritual front, Turkey, on the other hand, has entered the path of Westernization with the revolutions it has started to realize since the Republic, and accelerating this “progress” in the NATO process should now be considered as a “duty” not only to itself but also to the nations it has entered into.

As a journalist and intellectual, Ecevit, in his articles, has the idea that the state must ensure social justice against the danger of “communism”: “The main weapon of democracy against communism is to develop social justice and reduce the differences in income distribution to a tolerable level”. Ecevit, whose most important step in his political career will be the “Ministry of Labour”, paid particular attention to the labor issue in the second half of the 50s. According to Ecevit, not giving Turkish workers the rights that are “ingrained in all free western countries” is “to sow seeds of discontent and unrest”. Expressing his stance against communism by saying, “I am the enemy of the communist regime, first of all, because it does not respect human rights,” Ecevit believes that democracy is the most important element to fight communism. However, according to him, during the DP period, Turkey began to fall behind the “iron curtain” countries in terms of these principles, “even if it is painful to say”. The Western world’s belief in the experience of democracy in Turkey has been “destroyed”, Turkey’s position in the world; democracy has been reduced to “temporary advantages” given by its geopolitical situation, not to the principles of freedom based on individual freedom and the rule of law. Therefore, during the DP period, Turkey fell into the position of “a second-class partner whose existence is tolerated temporarily and forcibly simply because of military necessities”. Ecevit, who brought democracy-based criticisms to the DP, thinks that the failure to establish an order of freedom based on human rights creates “disruptions” in the social structure and paves the way for communism. During the DP period, “opportunities to fight communism” narrowed due to the inability to adequately provide political rights and freedoms.

Görüş

Akademik
Bakış

154

Cilt 15
Sayı 29
Kış 2021